

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroda se posebej in volje po pošti prejema 4 Din, po raznašalcih dostavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126. Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).

Čelje: Kocencova ul. 8. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglašni po tarifni.

NA ZUNAJ OFENZIVA DOMA DIKTATURA

Pota nemške politike — Pričetek ofenzive proti mirovnim pogodbam — Državni kancelar napoveduje diktaturo

Berlin, 21. avgusta. Uradno se objavlja, da za enkrat vlada ne namerava napraviti nikake demarše ne v Parizu, ne v Londonu v zadevi reorganizacije nemške države in obrambe. Nemška vlada bo izkoristila priložnost na septembrskem zasedanju Društva narodov ter bo takrat v raznih razorožitvenih zadevah stopila v stike z ostalimi zainteresiranimi državami. Trenutno je vlada mnogo preveč zaposlena z notranjepolitičnimi problemi, da bi mogla takoj načeti to težavno vprašanje. Predvidoma pa ga bo spravila na dnevni red v drugi polovici septembra, ko bo uvedla pogajanja z drugimi državami o raznih oboroževalno-političnih vprašanjih.

Pariz, 21. avgusta. Tudi uradna objava nemške vlade, da trenutno ne misli načeti vprašanja reorganizacije državne obrambe, odnosno izenačenja v zadevi oboroževanja, ni mogla pomiriti tukajšnjih političnih in diplomatskih krogov, dasi si zunanje ministrstvo prizadeva, vplivati pomirjevalno z zagotovilo, da se Francija ne bo pustila presenetiti. Ničče ne zanika, da je bil včerajšnji večerni sestanek med ministrskim predsednikom Herriotom in francoskim poslanikom v Berlinu Francoisom Ponceotom posvečen izključno vojaškim vprašanjem, ki jih je sprožil nemški kancelar Papan v svoji izjavi Reuterskemu uradu. Smatra se, da je hotel Herriot s tem neposredno pokazati, da je budno na straži. Kakšno stališče bo zavzela Francija, še ni točno določeno. O tem bo razpravjal izredni ministrski posvet, ki se bo vršil v sredo dopoldne.

V nasprotju s temi vestmi pa poroča »Paris Soir«, da se je nemška diplomatska ofenziva že pričela. Zunanji minister Neurath je imel včeraj prvi neobvezni razgovor z odpravnikom poslov francoskega poslanštva v Berlinu. List opozarja ob enem na taktiko Italije, ki vedno bolj odrito podpira nemške zahteve.

Pozornost vzbujajo pisanje lista »Ere Nouvelle«, ki ima zelo tesne zveze z ministrskim predsednikom Herriotom. List piše v svoji današnji številki med drugim: Ne vem, ali govore nemški državnični resno, ko trdijo, da ohranitev vojaških določb versajske mirovne pogodbe ni moč spraviti v sklad z narodno častjo in državno varnostjo Nemčije. Mi pa se le predobro zavedamo, da ta pogodba za nas ne predstavlja tega, kar si zamisljajo Nemci. Ta pogodba ni orodje za zasužnjevanje, marveč garancija miru. Njene vojaške določbe nikakor ne nameravamo kompromitirati državne varnosti Nemčije, marveč zavarovati varnost vse Evrope. Nam je povsem jasno, da Nemčiji ni toliko za to, da bi dosegla razorožitev, marveč da bi dosegla lastno oborožitev. Enakovrednost v oboroževanju bi pomenila za Nemčijo obnovo vojske in morarice iz leta 1914. Poleg sedaj obstoječe Hitlerjeve armade, ki šteje po nemških podatkih 300 do 400.000 mož, bi imela Nemčija še enako močno armado, kakor jo ima Francija. Nemčija hoče doseči torej dvojno premoč nad Francijo. Enakovrednost v oboroževanju za Nemčijo bi pomenila nemakost za vse ostale države.

Berlin, 21. avgusta. AA. Politični in vojaški krogi obilno komentirajo pogajanja, ki bi jih nemška vlada hotela voditi z vlado Francije, Anglije in po vsej priliki tudi Italije. Da prepričajo napadno tolnačenje tega političnega nemške vlade s strani tistih, ki smatrajo, da gre za koncesijo vlade napram nacionalnim socialistom spričo predstoječega zasedanja nemškega parlamenta, ugotavljajo dobro poučeni krogi, da niso to nova pogajanja, marveč pogajanja, ki si jih je želela že v Ženevi in sicer o razorožitvenem vprašanju v celoti, v kolikor se nanaša na Nemčijo. Nemčija bi se hotela pogajati predvsem o vseh tistih določbah versajske mirovne pogodbe, ki ji nalagajo enostranske vojaške omejitve, dočim so druge države v tem pogledu proste in samostojne. Nemški vojaški krogi trde, da gre za to, da dobi Nemčija pravico do vsega orožja, kakor ga imajo druge vojske. Reichswehr na pr. bo treba reorganizirati in znižati sedanjo vojaško dobo od 12 na 6 ali 4 leta. Najvažnejše pa bo, da Nemčija podvoji ali potroji svoje dosežane kadre in jih izpopolni z obstoječimi organizacijami polvojaškega in sportnega značaja.

Nova izjava g. Papena
Dunaj, 21. avgusta. »Neue Freie Presse« objavlja razgovor z nemškim kancelarjem Papanem. V svojih izjavah se dotika Papan vseh aktualnih notranje in zunanje političnih problemov in pravi med drugim:
Rezultat zadnjih volitev je presegel moja pričakovanja. Ni nobene stranke, ki bi imela dovolj avtoritete za sestavo parlamentarne vlade. Razen tega pa tudi pri strankah sedaj ni razpoložena za koalicije, vlada pa tudi ne čuti nobene potrebe, da bi si krila hrbet s kako strankarsko koalicijo. Ker torej ni izgleda za sestavo nobene druge

vlade, bo sedanja vlada stopila pred državni zbor s svojim programom. Počakala bo, da ga državni zbor sprejme ali pa odkloni. Po mojem mnenju je to najboljša pot za Nemčijo, da pride iz sedanjih težkoč. Nemško ljudstvo se je že naveličalo vlade strank, ki so zaradi svoje koristi čisto pozabile na koristi skupnosti. Prva naloga vlade je, čuvati avtoriteto države ter se v obrambo reda in miru poslužiti vseh sredstev brez ozira na stranke.

Radikalne spremembe so nujno potrebne. To je tudi največja in edina naloga moje vlade. Najprvo hoče vlada poskrbeti za delo brezposelnih, poenostaviti upravo in znižati državne izdatke, kar se da. Kakršen je položaj sedaj, oblika vlade in režima sploh ne igra nobene vloge in se o tem tudi ne bo več razpravljalo.

V pogledu zunanje politike je Papan naglasil, da ima Nemčija občutek skrajne negotovosti. Nimamo nobene želje, da bi povečali izdatke za svojo obrambo, hočemo pa, da se odstranijo vse omejitve in nadzorstva nad tem, kako uporabljamo svoj denar. Zasebne organizacije, ki se nam s strani Francije ne prestopajo predpovedi, so brez pomena, ker niso niti vojaško oborožene, niti izvedljive. Glede plačila nemških dolgov je dodal, da bo Nemčija plačala, kar bo mogla. To pa je predvsem odvisno od nemškega izvoza. V ostalem pa bo nadaljeval politiko mednarodnega sodelovanja, ker se zaveda,

da noben narod ne more sam rešiti težav, ki ga tarejo.

Papenov izhod

Berlin, 21. avgusta. AA. »Die Taegliche Rundschau« priobčuje članek o političnem položaju in pravi, da bo vlada skušala preprečiti usodne posledice nezaupnice v parlamentu. Kancelar Papan se bo po sestavi predsedstva parlamenta sestel s starostnim svetom, da določi dnevni red in delovni program nadaljnjih parlamentarnih sej. Če bi ta pogajanja o delovnem programu parlamenta ne uspela, bo vlada razpustila parlament še pred glasovanjem o zaupnici ali pa ga bo odgodila za daljšo dobo.

Pogajanja med centrom in narodnimi socialisti

Berlin, 21. avgusta. g. Včeraj se je vršil prvi neposredni razgovor med centrom in narodnimi socialisti na Pruskem. Poslavedski predsednik frakcije centroma dr. Graf in deželnozbornski predsednik Kern sta se sestala na razgovor o obojestranskih zadevah za morebitno sodelovanje. O vsebini teh zahtev se zaenkrat čuva tajnost, vendar se je izvedelo, da narodni socialisti vztrajajo na tem, da bi dobili mesto ministrskega predsednika na Pruskem.

Konferenca velesil v Londonu

Sestala se bo v začetku septembra, da pripravijo sklepe za razorožitveno konferenco

London, 21. avgusta. r. Nameravana konferenca zastopnikov velesil, ki bi se imela vršiti v Londonu v začetku septembra, se ne bo omejila samo na proučevanje onega dela Hooverjevega predloga, ki se nanaša na znižanje pomorske oborožitve, marveč bo po predhodnem sporazumu med Washingtonom, Londonom in Parizom razpravljala tudi o vseh drugih vprašanjih, ker je sedaj glavni cilj te konference, da ustvari osnovo za uspešen zaključek dela svetovne razorožitvene konference v Ženevi, ki naj sprejme končnoizvedljive sklepe glede omejitve in znižanja oboroževanja na kopnem, na morju in v zraku. V poučenih krogih naglašajo, da bo londonska konferenca sicer samo preliminarne značaja, da pa je izredno važna zaradi tega, ker se bo na tej konferenci skušal doseči sporazum med velesilami, da bi se tako o vseh načelnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu v Ženevi, na ta način prepričali demagoški govori in razprave, ki so sedaj od nemogočelke vsak sporazum v Ženevi. Pomorski vojni eksperti bodo na londonski konferenci sestavili podroben načrt glede redukcije pomorskega oboroževanja. Ta sporazum naj bi izpopolnjeval in razširil še obstoječi pomorski sporazum ter uravnovešil pomorske vojske velikih pomorskih držav. Poleg tega bo londonska konferenca proučila tudi vprašanje znižanja oboroževanja na kopnem, pri čemer bo konferenca upoštevala tudi vse one organizacije, ki imajo vojaški značaj, kakršne obstojajo v Italiji in v Nemčiji.

Evropski letalci v Zagrebu

Zagreb, 21. avgusta. č. Danes popoldne so prispeli v Zagreb letalci, ki sodelujejo v evropski letalski tekmi. Na zagrebškem letališču so jim priredili svečan sprejem. V Zagrebu je poslovala posebna komisija za nadzorstvo tekem. Na pilonih so bile razvite zastave vseh sodelujočih narodov. Ob 16.40 se je nad Slemenom pokazalo prvo letalo, ki se je takoj nato spustilo. Vodil ga je Italijan Colombo. Takoj so pregledali njegove dokumente ter popravili letalo, ki je imelo defekt pri karburatorju. Ob 16.52 je prispel Nemeec Marienfeld. 11 minut kasneje Nemeec Seidemann, ob 10 minutah Nemeec Massenbach, ob 17.30 Rumun Papanu, ob 17.17 Nemeec Ostermann, ob 18.30 Čehoslovak Hebeš. Ob 17.35 je Colombo spet odletel. Takoj za njim je startalo še pet letal. Ostali letalci so prihajali v Zagreb vse do 20. ure. Skupno jih je prispelo 22, 16 jih bo prenočilo v Zagrebu.

Med poletom izginil

Dunaj, 21. avgusta. AA. Med Prago in Dunajem se je med tekmovanjem za evropski pokal turistični letal pripetil zanimiv dogodek. Legacijski svetnik švicarskega poslanštva na Dunaju, ki je prišel na letališče, da pozdravi svoje rojake, je opazil, da je bilo letalo švicarskega pilota Straumanna brez mehanika, ki bi ga moral spremiti. Pilot Straumann je izjavil, da je kakih 10 km pred Dunajem opazil napako na krilu letala. Zato je svetoval mehaniku, naj skoči z letala s padalom. Letalo je pristalo na dunajskem letališču brez poškodbe, o pogrešanem mehaniku pa ni poročil.

146 ur v zraku

New York, 21. avgusta. č. Letalski Angležinja Marsalis in Nemka Thaden sta postavila nov rekord za dolg polet na omenjeni progi. Vztrajali sta 146 ur v zraku. Dosedanji rekord je znašal 123 ur.

Cosyns v Bruslju

Bruselj, 21. avgusta. č. Spremljevalec prof. Piccard mladi znanstvenik Cosyns je z letalom prispel v Bruselj. Progo je preletel v eni uri 40 minut. Letel je z brzino 300 km na uro. Mladi učenjak je izrazil veliko zadovoljstvo zaradi rezultatov poslednjega poleta v stratosfero. Izjavil je, da bodo podatki, ki sta jih s Piccardom zbrala med poletom, v enem letu znanstveno obdelani. Sam bo izdal brošuro o poletu.

Piccard je dobil tekmece

London, 21. avgusta. č. Angleški učenjak Oswald Short se pripravila na polet v stratosfero. Svoj balon je že zgradil in namerava prekositi višino, ki sta jo dosegla Piccard in Cosyns.

Nov rekordni polet

Pariz, 21. avgusta. č. Francoska letalka Mermot in Mailloux bosta startala za polet, s katerim nameravata postaviti nov rekord na dolgo progo. 30. septembra bosta zapustila Pariz in odletela proti Buenos Airesu. Proga znaša 10.800 km.

Mnogo nasvetov

Berlin, 21. avgusta. AA. V zadnjih dveh letih je Narodna banka prejela nad 2000 načrtov o finančnih in denarnih reformah, ki naj rešijo gospodarsko krizo. Načrte so vložili zasebniki in razne ustanove. To štejevalo je dokaz za zanimanje, s katerim spremlja nemško občinstvo sedanja gospodarska vprašanja. Večina teh načrtov ni nima nobene vrednosti, neki predlogi pa so bili izročeni tehničnemu oddelku v učitev. — Zanimivo je, da je dobil pri zadnjih predsedniških volitvah kandidat, ki je zahteval revalorizacijo milijard, novčante nemške Narodne banke, izdanih med inflacijo, le par tisoč glasov.

Izredni občni zbor Narodne banke

Narodna banka je odobrila načrt vlade za kovanje srebrnikov po 50 dinarjev

Beograd, 21. avgusta. p. V dvorani Narodne banke se je vršil danes izredni občni zbor delničarjev. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, ali pristane Narodna banka na to, da izda država nov srebrni denar po 50 Din.

Zborovanje je otvoril guverner Narodne banke g. Bačoni, ki je v svojem govoru izjavil, da so vladi narekovali potrebo kovanja srebrnega denarja splošni interesi in izredne prilike v narodnem gospodarstvu, pri katerem je opaziti sila zmanjšano kupno moč prebivalstva, obenem pa tudi zmanjšano produkcijo, padanje cen, zlasti poljedelskih pridelkov, kar vse je slabo vplivalo na državne dohodke. Da vlada ne bi znova hudo obremenila narodnega gospodarstva, je sklenila izdati kovan denar, katerega čisti dohodek bi vnesla v državno blagajno. Ta izredni dohodek je bil proračunan na milijardo dinarjev. S tem denarjem je vlada sklenila v prvi vrsti kriti primanjkljaje iz preteklih let. Na ta način in od tega denarja imelo v prvi vrsti korist narodno gospodarstvo in posredno tudi Narodna banka, ki je stavila narod-

nemu gospodarstvu na razpolago celo vrsto kratkoročnih kreditov. Upravni odbor banke je že preučil to vprašanje in soglasno sklenil staviti zboru delničarjev predlog, naj pristanejo na to, da vlada izda nov srebrni denar po 50 Din, s čimer bi si zagotovila izrednem dohodek 450 milijonov dinarjev.

Kot drugl je govoril dr. Vlada Marković, predsednik udruženja Jugoslovenskih bank. Ugotovil je, da bi država po čl. 7 zakona o novcu s specielnim zakonom in po zaslišanju Narodne banke ne smela določiti, da se izvrši kovanje novega kovinstega denarja za več kot 650 milijonov dinarjev. S predlogom, da se odredi kovanje 50dinarskih novcev, bi se ta vsota prekoračila. Toda sričlo izrednih razmer zaradi težkega finančnega položaja, ki je dočela izredni, je dr. Marković zavzel stališče, da se kljub temu pristane na zahtevo vlade. Po govoru dr. Stamenkovića, ki je zavračal predlog upravnega odbora, je sledilo glasovanje, pri katerem so vsi oddali svoje glasove za predlog upravnega odbora. Le en glas je bil proti.

Španski uporniki pred sodiščem

Generala Sanjurjo bo zagovarjal bivši minister - Skupna razprava proti glavnim obtožencem

Madrid, 21. avgusta. AA. Predsednik vrhovnega sodišča, ki bo sodil udeležence upora z dne 10. avgusta, je sestavil načrt za razpravo. Bivši monarhistični minister Francisco Bergamín bo zagovarjal generala Sanjurjo. Ta zagovornik sme sedaj občevati s svojim klijentom v zaporu. Sodišče je sklenilo, da bo razprava proti glavnim krivcem tega upora skupna in sumarična. Proti drugim krivcem pa se bo razprava ravnila po običajnem postopku.

Pariz, 21. avgusta. AA. Po vesteh iz Madrida skušajo politični krogi španske prestolnice izračunati, kolikšna bo korist, ki jo bo imela Španija od konfisciranih posestev španskih monarhistov. Po enem računu bo španska država imela od te zaplembe le nekaj sto tisoč pezov, list »El Liberal« pa smatra, da bo država dobila kakih 200 milijonov pezov, torej vsoto, ki bo zadoščala za izvedbo agrarne reforme na Španskem.

Kongres meščanskoškolskega učiteljstva

Banja Luka, 21. avgusta. p. Tu se je vršil danes kongres učiteljev meščanskih šol iz vse države. Predsedoval mu je predsednik udruženja Joco Rukavina. Z zborovanja sta bili odposlani vdanostna brzojavka Nj. Vel. kraju in pozdravna brzojavka prosvetnemu ministru. Nato so razpravljali o raznih vprašanjih, ki zadevajo učitelje meščanskih šol in sprejeli tudi resolucijo, v kateri ugotavljajo, da zakon o srelnih šolah ne ureja njihovega položaja. Poverili so glavnemu odboru nalogo, da doseže pri pristojnih faktorjih nove odredbe, odnosedno izpopolnitev zakona ali pa nov zakon, s katerim naj se končno uredi njihov finančni položaj. Ob koncu je bila izvoljena nova uprava. Za predsednika je bil izvoljen dosedanj predsednik Joco Rukavina, za podpredsednika Rajko Atić iz Beograda in Dragutin Humar iz Maribora, za tajnika Milan Božinski, za blagajničarko ga. Karličevića, ob iz Beograda. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Djordje Djordjević, Milan Popović, Marković, Dimitrijević in Suzak.

Nuncij Pelegrinetti v avdienci pri Papežu

Rim, 20. avgusta. z. Papež je sprejel v privatni avdienci mons. Ermenegilda Pelegrinettija, titularnega adanskega nadškofa in papeškega nuncija v Beogradu. Avdienca je trajala skoraj trideset ure.

Izsledeni zvodniki

Bačka Topola, 21. avgusta. p. Policija je prišla na sled skupini ljudi, ki so trgvali z belim blagom. Policijski organi so izvedeli, da se je pojavil v Bački Topoli neki človek, ki se je predstavil s imenom Andraszy, po poklicu trgovec s svečami. Andraszy je nekega dne nagovoril neko gospo v Bački Topoli, naj nagovori neko svojo mlado znanko, da bi z njim odšla v javno hišo. Gospa je vsa zadevo prijavila policiji, ki je aretirala Andraszyja in njegove pomočnike. Pri zaslišanju so izjavili, da so se že dalje časa pečali s trgovino z belim blagom in da so odpravili že več deklet v razne javne hiše.

Angleška politika v Indiji

Simla, 12. avgusta. AA. Sir Tej Lajp, liberalni delegat, ki je svoj čas posedoval med tedanjim angleškim podkraljem Irwinom in Gandijem in s tem dosegel, da je Gandi ustavil prvo gibanje neposlušnosti, je odklonil novinarjem izjavo o angleškem načrtu, ki ureja občinsko vprašanje v Indiji. Novinarjem je o tem načrtu izjavil le to, da ga je temeljito proučil in da ga, če upošteva vse okoliščine, ne more obsoditi, prav tako pa ne dvomi v dobro voljo predsednika angleške vlade. Njegova naloga je brez dvoma skrajno težka. Šele, ko bo jasno, ali sta angleška vlada in parlament voljni dovoliti Indiji avtonomno vladati tako na deželi, kakor v centrih, bo mogoče soditi o angleški politiki kot celoti. Dotlej pa je treba še nekaj časa počakati.

Paul Keller umrl

Vratovo, 20. avgusta. s. Znani nemški romanopisec Paul Keller je danes umrl v 59. letu starosti.

Angleški prestolonaslednik na Koroškem

Dunaj, 21. avgusta. AA. Angleški prestolonaslednik je prispel v gradšč Wasserleuburg, kjer bo ostal dva tedna. Prišel je se je z avtomobilom in spremlstvu dveh oficirjev. Angleški prestolonaslednik bo odšel na lov na dirje kozo.

Rumunska kraljica mati v Karlovih Varih

Praga, 21. avgusta. p. Rumunska kraljica mati je snoči z letalom prispela v Karlove Varje. Letalo je vodil njen zet Anton Habsburški. V Karlovih Varih se je sestala s svojo sestro.

Vročina tudi v Nemčiji

Berlin, 21. avgusta. AA. Vročinski val divja tudi v Nemčiji. Toplomer je kazal več dni 35 stopinj v senci. V Bremenu so zadnje dni zabeležili temperaturo, kakršna ni bila v tem mestu od leta 1803. V senci je včeraj toplomer kazal 35,6 stopinj. Prebivalstvo hiti na deželo. Davi so desetstički poplavljeni jezera berlinske okolice. Vsa prevozna sredstva so zabeležila rekordni promet.

Nov vročinski val v Angliji

London, 19. avgusta. s. V Angliji je po kratki prekinitvi zopet pritisnil novi vročinski val. V Londonu je kazal danes ob pol 3. popoldne toplomer 90 stopinj Fahrenheitta v senci, kakršne vročine ne pomnijo tamkaj že dve leti.

Sovjetski diplomat izginil

Varšava, 21. avgusta. z. V Varšavi se je včeraj izvedelo, da je GPU aretirala in neznanu kam odvedla bivšega sovjetskega konzula v Lvovu, Lawczinskage. Varšavska ruska emigracija je mnenja, da je bil Lawczinski umorjen, ker je bača prodal važne listine sovjetske vlade.

Nova kinematografska iznajdba

Pariz, 21. avgusta. AA. Francoski znanstvenik Dussaud je izročil znanstvenim akademijam razpravo, v kateri opisuje svojo novo kinematografsko iznajdbo. Po tej iznajdbi bo mogoče delati kinematografske posnetke brez neposrednega fiksiranja posnetih predmetov in dogodkov.

Velike poplave v Zapadni Afriki

Dakar, 19. avgusta. AA. Nalvi in viharji so poškodovali železnico v okolici Bamaka. Več domačinov je našlo smrt. Voda je izpodkopala in odplavila več sto hiš. Mnoge stavbe so bile močno poškodovane. Škoda je velika. Oblastva so podelila prvo pomoč.

Tečaj za radiotelefrafiste

Beograd, 20. avgusta. AA. Prometni minister je v sporazumu z ministrom za vojsko in morarico podpisal pravilnik o radio-brzojavnih tečajih in o dosegi kvalifikacije za ladijskega radio-telegrafista prvega in drugega razreda v jugoslovenski trgovski morarici. Tečaj se vrše na telegrafski šoli kraljevske morarice v Sibniku. Tečaj traja 5 mesecev in je brezplačen.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Piccard in tehnika

Novo izjave prof. Piccarda novinarjem — Izgledi za redni promet v stratosferi

Milan, 20. avgusta. g. V razgovoru z zastopniki tiska je dal prof. Piccard še enkrat duška svojem veselju nad uspehim drugim poletom v stratosfero. Izjavil je med drugim, da se izkušnje prvga poleta pri ponovnem dvigu odlično obnese. Piccard se tokrat ni dal enostavno z vetrovi pognati v višje sfere, temveč je, kogor je bilo mogoče, sam usmerjal dvig balona. Prav tako je pri zadnjih 3 km med pristajanjem uravnaval balon tako, da se je izognil vsem tefričnim žicam in drevmu ter je lahko gondola pristala brez močnejšega udara. Gondola in vsi aparati v njej so ostali nepoškodovani, razen brezžičnega aparata, ki pa je med vožnjo slučajno odlično. Studije v gondoli niso dovoljevale, da bi bila Piccard in njegov spremljevalec opazovala krasno panoramo pod seboj. Orientacija je bila letos mnogo lažja, ker so prof. Piccardu Alpe, nad katerimi je letel, dobro znane. Ko je opazil Gardsko jezero, je vedel, da se ni motil. Jezero se mu je iz velike višine videlo kot nezraten moder pas na zeleni karsti. V večji oddaljenosti je opazil Jadransko morje. Da bi se izognil padcu v morje in ker je razen tega končal že vsa raziskovalna dela, se je odločil za pristanek.

V prvem Piccardovem poletu v stratosfero smo zrlj posku učenjaka, ki je željal pripomoči k izpopolnitvi našega znanja o meteorologiji v področjih velikih višav, kamor sedanji navadni aeroplani ne morejo dospeti. Ta uspeh utegne sedaj po drugem uspelem poletu postati plodonosan in se že prav dobro razpravlja, kako bi se tak uspeh dal izkoristiti. Tako prehaja polet na drugo področje. Raziskovanje stratosfere ni več samo problem obogatitja teoretične fizike, ali pa snov za fantastičen roman v slogu Julesa Vernea, ki je v topovski krogi poletel v bližini meseca. Iz rok učenjaka prehaja zdaj Piccardov eksperiment v delavnice inženjerjev. Ze se gradijo stratosferska letala, ki niso namenjena temu, da bi samo povečala naše znanje, nego da bi v serijah prenašala na velike daljave ljudi in blago. To je zdaj ambicija letalske znanosti. V Nemčiji kakor v Franciji si prizadevajo odlični inženjerji, da teorijo in eksperimente izkolušajo za potrebe praktičnega življenja.

Pred Piccardom se nihče ni dvignil više kakor 10.000 metrov. A če bi bil profesor Piccard zbral zgolj meteorološka opazovanja, nas njegov polet ne bi poučil o mnogem. Balon, ki je zdaj pristal v severni Italiji, je bil opremljen z izvrstnimi instrumenti. Tako res bolj in bolj izpopolnjujemo podatke, kako je daleč gori nad nami v doslej nedosegljivih višavah. A namen poleta je bil ta, da se ugotovi, ali lahko človek brodi po stratosferi, ne da bi tako potovanje bilo zgolj avantura. Vse kaže, da se bo dala v stratosferi doseči dvakrat do trikrat večja hitrost kakor jih zdaj dosegamo. V stratosferskem letalu lahko v enem dnevu dospemo iz Pariza v New York. To se je govorilo že po prvem Piccardovem poletu. Zdaj pa se Junkersove tvornice v Nemčiji kakor tudi francoske tvornice »Farnan Wasseige« resno trudijo, da čimprej izgotovijo taka stratosferska letala. Težave so posebno velike v pogledu pogona aparatov in življenjske možnosti posadke in potnikov. Da se moč motorja v višini ne zmanjša, mu je treba dati posebno poskono sredstvo, ki bo edino sposobno vzdržati trajno hitrost. Postavljenj takih kompresorjev je združeno z velikimi težavami. Razen tega je življenje na takem letalu podvrženo posebnim potrebam. Oklopne kabine morajo biti ozrajene na svojeviten način. Razgled iz njih je uprav neznamen, saj se mora pilot sam posluževati za pilotiranje zgolj merilnih aparatov. Torej slepa pilotaža!

Kdaj se bodo pričeli prvi poleti s stratosferskimi letali? Francoski konstruktor Guerchais namerava pričeti s poizkusi že prihodnje pomlad. Njegov motor so že preizkusili in tudi posebno konstruiran vijak je domala že gotov. Letalo bo v 41 minutah doseglo višino 13.000 metrov, dvignilo pa se bo lahko največ 15.000 metrov. Potovanja po stratosferi prehajajo v stajlj realnosti in mi jih lahko z gotovostjo pričakujemo že v prihodnjih letih. Potovanje iz Pariza v New York v enem samem dnevu je že najavljeno. Tehnika nam pripravlja nova, komaj v stitnjah pričakovana presenečenja.

iskovalni sodnik pa je tudi še pozneje energično nadaljeval preiskavo in so bili kot sokrivci odvdeni v preiskovalni zapor učiteljica Cirra Rističeva, ki so v njenem stanovanju umorili Vešoviča, in dejanska morilca Nikola Mličič in Dragoljub Ivanović. Babič, poleg njih pa tudi neki Todorovič, za katerega se je dokazalo, da je podkupoval priče. Z odkolom smederevskega okrožnega sodišča pa se je preiskava proti tem osumilcem ustavila, češ, ker dotodajnji njeni rezultati ne utemeljujejo zadostno suma krivde, in bili so izpuščeni iz preiskovalnega zapora. Preiskovalni sodnik pa je že par dni po tistem našel nove dokaze proti njim in vrata preiskovalnega zapora so se zopet zaprla za njimi.

Sodni postopek proti glavnemu osumilcencu, Zariju Milovanoviću, je v tem toliko napredoval, da je državni tožilec smederevskega okrožnega sodišča že predložil obtožnico proti njemu in je obtožnica že postala pravomočna. Okrožno sodišče je nato razpisalo razpravo proti Milovanoviću na 29. t. m. Ker je pa preiskava proti ostalim osumilcem - sokrivcem sedaj podala toliko dokaznega gradiva, da je utemeljena z njim tudi obtožba proti njim, je naravno, da se ne moreta vršiti o istem zločinu dve razpravi, pa je državni tožilec umaknil obtožnico proti glavnemu osumilcencu, da po končani preiskavi proti ostalim osumilcencem, združi obtožbo proti vsem v skupni obtožnici. Zato je tudi okrožno sodišče odpovedalo na 29. t. m. določeno razpravo proti Milovanoviću in jo odgodelo na nedoločeno čas, da se v tem zaključni preiskava proti omenjenim štirim osumilcencem.

Umor geometra Vešoviča in način, kako se je vodila preiskava o tem zločinu, kar se je vse na dolgo in široko razpravljalo v prestolniciškem tisku, sta seveda pobudila vsesplošno zanimanje javnosti, ki z veliko zanimivostjo pričakuje končnega dejanja te znamenite tragedije.

Smrtna žrtev Ljubljance

Ljubljana, 21. avgusta.

Huda vročina je pogolala danes staro in mlado v vodo. Tudi Ljubljance je bila deležna obilnega števila kopalcev. Popoldne okrog 16. ure se je kopala gruča fantov in fantičev v Ljubljani in Zavogljah, občina Dobrunje, in se igrala na nekakem otoku, ki za tam napravila reka. Med mladimi kopalci je bil tudi 17letni tiskarski vajence Josip Juvan, doma iz Sostrege. Mladenček je zaplaval čez vodo, ki je tam zelo globoka, in je nenadoma izginil pod vodo.

Okrog 12letni Juvanov bratec in drugel so začeli kričati na pomoč. Podjetnejši kopalci so se takoj lotili reševanja, a ker so morali plavati proti struji ob precej deroči vodi, so prišli nepopolno.

Kakor sodijo, je Juvana, ki je znal sicer prilično dobro plavati, prijel krč, ker se je tako nenadoma potopil, ali pa ga je zgrabil vrtinec. Trupla nesrečnega mladeniča se niso našli.

Z nožem v logo

Ljubljana, 21. avgusta.

Pred Lasanovo gostilno v Šiški se je vnel nocelj po 20. uri prepil med nekimi vinjenci in je eden razgrajčev zabodel z nožem od strani v logo 19letnega brezposelnega delavca Ivana Vambergerja, stanujočega na Cesti v mestni lok 53 in pristojnega v Stanetinice pri Lutomeru. Rana, ki jo je dobil Vamberger, je precej nevarna, ker je nabrže poškodovana tudi kost. Žrtve pljanega razgrajčaja je prepegljala reševalna postaja v bolnišnico.

K Trem faram v Belo Krajino

Ljubljana, 21. avgusta.

Prihodnje nedeljo 28. t. m. bo žeznanje pri Treh farah v Beli Krajini. Kdo je ne pozna te naše prelope Bele Krajine? Majihna kotlina, oddana na zahodu in severu od kočevskih hribov in Gorjancev, na vzhodu in jugovzhodu pa od Kalpe je že v davni mnogo pomenila za Slovence. Njeni sinovi so preplivali krič, da so branili Kranjsko pred Turki. Nešteto krat od Turkov požgane domove so vedno zopet zgradili z največjo ljubeznijo, ker je njihova ljubezen do doma in rodne grude brezmejnja. Ločen z Gorjanci od drugih Slovencev živijo Belokrajci svoje posebno življenje in ljubosumno čuvajo svoj jezik in svoje soge. Mehki in plemeniti, kakršni so tudi ti isti nešteti vinorodni hribovi v Beli Krajini, so nam Belokrajci dali mozo, na katere je ves slovenski narod ponosen. Belokrajci jezike je znan kot najlepši in slovenski. Zaneso se belokrajci naravno popevke, nošnja in soga. Kdo tudi ne pozna belokrajciških pisancel!

Vsa Bela Krajina je Hubka in privlačna. Le pomankanje kričeh reklam je krivca, da ni turški promet v njej večji. Kdor jo je obiskal le enkrat, vedno rad zopet pohiti tja. Resničnost tega potrjuje dejstvo, da so izletniški vlaki v Belo Krajino vedno nabito polni. Še bolj pa bodo ljudje pohiteli v jeseni na naše belokrajciške holme, ko bo tam trgatje.

Največja belokrajciška božja pot je pri Treh farah. Vsa Bela Krajina in še sosedni Hrvači se zbera 28. t. m. okrog cerkve, da praznujejo njeno žeznanje. Silkovitosti tega dne ni mogoče popisati. Treha je videti Belokrajci in hrške Belokrajci-ke v njihovih domačih narodnih oblekah, v njihovih segah, kolu in veselju. Vsak ljubitelj pristnega narodnega veselja bo vesel pestrih prizorov. Po žeznanju pa v vinograde in zidanice. Nadvse prijazni, gostoljubni in ljubeznivi so ti naši Belokrajci. Druginje tam ni. Za desetlet dobiš koso, dobro in obilno! A vino, izvrstno, nekršeno, za nekaj dinarjev liter. Nepozabni so ostali spominj redkim izletnikom lani, letos jih bo gotovo nešteto. Nase agilno društvo »Bela Krajina« pojde korporativno na žeznanje, h kozarku in k pečenemu janjčku. Vabi pa tudi vse druge, in jim jamči za dobro zabavo. Parola: dobra zabava skoro zastonj! Pridite.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Čudežno lečilo iz krvi

Na zborovanju farmakološke družbe v Wurzburgu je prof. Seyderhelm iz Frankfurtu poročal o doslej še neznanu snovi v krvi, ki deluje neravno čudežno proti malokrvnosti in drugim težkim boleznim. Prof. Seyderhelm je vzbudil v poskusnege psa neko drogo, ki je napravila žival v veliki meri malokrvnega. Potem je psu odprl žilo dovodnico na vratu in obeval iztekačo se kri z močno ultravioleto žarnico. Zgodilo se je nekaj nepričakovanege. Pes je ozdravil in malokrvnost je izgnila. Ker je za človeka ta metoda neuporabna, je učenjak skušal najti novo pot.

Pri tem je odkril v krvi sesalec in človeka snov, ki ozdravlja malokrvnost. Sama na sebi pa je snov neučinkovita in jo je treba najprvo aktivizirati, kar se zgodi z ultravioleto žarki. Že prej je poznala znanost takšne snovi, ki pridobije učinkovitost šele z obsevanjem, n. pr. ergostera, ki postane z obsevanjem umetni vitamin za lečenje rahitisa. Zanimivo pa je, da učinkuje nova snov tudi iz krvi ubitih živali. Učinek pa je presenetljiv. Umetno povzročena malokrvnost izgine popolnoma že po 15 do 20 minutnem obsevanju.

Snov proti malokrvnosti ima svoj sedež v rdečih krvnih tescih in jo pridobiva prof. Seyderhelm iz njih v čisti, beljakovini prosti obliki. Najmanjše količine preparata učinkujejo kakor dosti večje množine obsevane krvi. Z nekoliko injekcijami narase število rdečih krvnih tescel od štirih milijonov na osem milijonov v kubičnem centimetru.

Učinek na ljudi je isti kakor pri živalnem poskusu. Posebno očitni so uspehi pri malokrvnosti na raku in pljučni jetiki bolnih ljudi. Že po nekoliko injekcijah se pojavi mogočna obnova krvi. Kostni mozeg prične delovati, milijoni in milijoni rdečih krvnih tescel prehajajo iz njega v krvni obtok. Spredno s tem se izboljša bolnikovo splošno stanje, vse telo oživi, telesna teža narase, pri tuberkulotikih pade vročina. Dosedajni uspehi na ljudeh kažejo, da nova snov ne obnavlja samo krvi, temveč da tudi splošno zastruplja telo. Pri krvnih zastrupljenjih povzroča namreč čudovito hitro izboljšanje. Terapija ima torej v roki novo čudežno lečilo, ki je tem važnejše, ker ne kaže nobenih škodljivih stranskih posledic.

Lepo uspel izlet »Krke« in »Soče«

Novo mesto, 21. avgusta.

Današnji sprejem izletnikov društva »Krke« in »Soče« je bil kratak, a zato tem bolj prisrčen. Udeležilo se ga je mnogo občinstva z zastopnikom mestne občine obč. svet. Jožetom Pavčičem ter inženikom Olespevalnega društva Karlo Mahorčičem na čelu. Po kratkem prisrčnem sprejemu se je formalni spreved, ki je odšel z zastopniki novomeškega meščanstva na čelu skozi kapiteljski Marof do hotela Metropol, kjer so zajtrkovali. Med zajtrkom je prisel s svojim avtomobilom iz Ljubljane tudi župan dr. Dinko Puc, predsednik »Soče«. Po navdušenih ovacijah županu so izletniki zasedli avtomobile in se odpravili proti Gorjancem. Pri Zajcu so se poklonili manom Janeza Trdine, nato so zavili proti tovarni in peš odšli do Gospodične, kjer so občudovali krasni razgled po vsej Dolenski. Povzpeli so se tudi na dolejški Triglav, sedanjji Trdinov vrh. Od tam so krenili k Sv. Miklavžu, kjer so obedovali. Vrtili so se preko Gospodične do tovarne, odkoder so se z avtomobili zopet vrtili v Novo mesto. Gorjansko prebivalstvo jih je povsod prisrčno pozdravljalo. Kmetijska šola na Grmu jih je sprejela posebno lepo. Razkazali so jim svoje prostore in jih povedli tudi v svojo znano grajsko klet.

Pri večerji v hotelu »Metropole« sta govrcila predsednik »Krke« g. Rostan in predsednik predrednege odbora »Soče« g. Cotar. Prisrčno razmerje med obema društvoma se je še bolj utrdilo, ko je predsednik »Soče« g. dr. Dinko Puc pristopil h »Krkici« kot ustanovni član. Kmalu je prišel čas odhoda, izletniki so se poslovili od zastopnikov meščanstva in se odpravili proti domu. Izlet bo ostal vsem v najlepšem spominu in vsi so se vrtili s sklepom, da se ob prvi priliki spet porvnejo na dolensko stran.

Atentat v blaznici

Dunaj, 21. avgusta g. V bolnici za umobolne v Steinhofu se je večerj dopodil krvav zločin. Član orkestra dunajske ljudske opere Franc Tanterli je že dve leti gojil ljubavno razmerje do 22 letne guvernante Terzije Skaritscheve. Njegova žena je zadnjih šest let bivala v Steinhofu. Revica ni mogla niti govoriti in se tudi ne premikati. Zatorej je Tanterli ob takem stanju svoje žene obljubil guvernanti Skaritschevi zakon. Ni ji pa povedal, da je že poročen in da je njegova žena v Steinhofu. Šele pred nekaj dnevi ji je priznal, da je žena neozdravljivo bolna in da se bo dal ločiti, naker se bo lahko z guvernanto poročil. Skaritscheva pa Tanterli ni verjela, da je žena tako bolna in da sploh prebiva v zdravilišču. Tanterli je zatorej nagovarjal svojo prijateljico, naj se sama osvedoči, kakšno je stanje njegove žene.

Večera popoldne je Skaritscheva res obiskala Tanterlovo ženo v Steinhofu. Med njima je bil samo kratak razgovor, ko je Skaritscheva nenadno izvlekla iz torbice samokres in štirikrat ustrelila proti gospe Tanterlovi. Dva strela sta zgrešila, naslednja dva pa sta nepremično ležeko gospo smrtno nevarno ranila. Sledila je takojšnja aretacija napadalke, ki je izpovedala, da se je k napadu odločila zgolj zato, ker ni upala, da bi jo Tanterli kdaj poročil. Ranjenko so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtnjo. Nenavadni atentat je na Dunaju vzbudil senzacijo.

Doživljaji

»kraljice diamantov«

Kakor poročajo iz Amsterdama, se bo dala grofica de Porceri ločiti od svojega moža, poljskega grafa Porcerija, s katerim je sklenila zakon lani v aprilu. Kilo je ta dama, bomo laže razumeli, če povemo, da je to ista oecba kakor Mabel Boll, slevna »oceanska teltalka«, ki pa ni nikoli letela z letalom čez Ocean.

V svojih mladih letih je bila Mabel Boll plesalka in pevka v varietéju. Potem je našla ženina, se omožila in se ločila od moža, da bi se mogla vnovič poročiti, kar se ji je obneslo. Dobila je za drugega moža lastnika plantaž Bolla, ki pa je bil že tako star, da je živel samo par let ob strani svoje mlade žene ter ji je po svoji smrti zapustil ogromno premoženje, obstoječe večinoma iz zlahkih kamnov in draguljev. Tako se je zgodilo, da je postala Mabel Boll »kraljica diamantov«. Cenilo so jo na 200 milijonov Din naše veljave. Prilastek »kraljice diamantov« pa si je zaslužila z lastnim obnašanjem, kajti imela je navado, da je nosila pri sebi vedno za najmanj sedem milijonov Din nakita. Spremljala sta jo vedno po dva detektiva ki sta pazila, da se ji ni približal kakšen zmovčič, ki bi jo utesnil okrastr.

Ko so se pred leti začeli prekomorski poleti in je Lindbergh sredi premagal Atlantik ter mu je čez nekaj časa sledil Chamberlain z Levinom, ki je Mabel Boll navdušila za tovrstne pustolovštine. Začela se je pogajati z Levinom in mu obljubila večjo denarno podporo, če jo prepelje čez morje. Do praktične izvršitve tega načrta pa ni prišlo, pač pa se je izcimila nekako neprijetna efera, ki je pomaknila Levina in Mabel Bollovo v čudno luč. Oba sta namreč bila na Dunaju aretirana zaradi ponarejenih bankovcev in sta bila pozneje izpuščena proti visoki kavčiji. Američanka si je pozneje privoščila namestu početka čez morje start v zakonski jarem s poljskim grofom, ki na ji ni, kakor vidimo, prinesel nobene posebne sreče in ga je zato

bila večjo denarno podporo, če jo prepelje čez morje. Do praktične izvršitve tega načrta pa ni prišlo, pač pa se je izcimila nekako neprijetna efera, ki je pomaknila Levina in Mabel Bollovo v čudno luč. Oba sta namreč bila na Dunaju aretirana zaradi ponarejenih bankovcev in sta bila pozneje izpuščena proti visoki kavčiji. Američanka si je pozneje privoščila namestu početka čez morje start v zakonski jarem s poljskim grofom, ki na ji ni, kakor vidimo, prinesel nobene posebne sreče in ga je zato

Bat'ova vdova ostavila Zlín

Marija Bat'a, vdova po tragično pomorenem češkem industrijcu čevljev, se je preselila iz svojega dosedanega doma v Zlínu v Stražiško pri Konicah na Morevskem, kjer so že začeli graditi njeno viho po vzorcu angleških letovišč. V tem poslopu bo preživljala Bat'ova vdova samo polnetne počitnice, pozimi pa bo živela v Prazi. V Stražiškemu ima svojo vilu tudi brat Bat'ove vdove, okrajni glavcar dr. Menčík, ki je obenem varuh mladoletnega Bat'ovega sina in izvršitelj vsakove oporoke.

Nova diagnoza raka

Nemškemu raziskovalcu Lehmannu - Fatiusu se je posrečilo odkriti kemični proces, ki omogoča analizirati in ločiti kri zdravega človeka od krvi rakastega bolnika. Bistvo novega odkritja je reakcija v krvi in postopek se v glavnem krije z analiziranjem drugih bolezni, pri katerih skušajo spoznati zdravo kri od bolne s pomočjo vzbujavanja posebnih tekočin pod kožo.

Panika v newyorški podzemski železnici

V terek popoldne je nastala v newyorški podzemski železnici silna panika. Na neki progi, ki vodi na vzhodno stran, je nastal kratak stik. Posledica tega je bil ogenj in začetnje promet na podzemski železnici. Na tučate nabito polnih vlakov podzemске železnice je za več ur obšlo mesto in ni moglo naprej ne nazaj. Med potniki je nastala velikanska zmeda, ker se niso mogli nikamor rešiti. Naposled so jih po večurnem čakanju spravili na prsto skozi zaslane izhode. Mnoge so morali odpeljati v bolnice, kajti nekaj je bilo tudi ranjenih.

Tokijska ženitbena posredovalnica

Japonski magistrat v Tokiu je nedavno otvoril ženitbeni posredovalni urad, kjer se lahko vsak čas sklene zakon med neporočenimi mladiči. Toda formalnosti, ki jih zahteva urad od ženinov in nevest, niso samo zaradi lepšega. Zakonski kandidati pridejo v uradne prostore najprej ločeno po spolu. Vpišejo jih v posebne matične knjige. Potem pošlje uradni predstojnik primernemu ženinu primerno nevesto ali narobe. Zakonska kandidata predstavljata drugemu in če si ugajata, se lahko takoj izvrši poročni obred. Če pa ženin ne najde zaželjene neveste ali nevesta ne pravega ženina, se mora obisk v ženitbenem uradu toliko časa ponavljati, dokler ne dožee kandidat za zakonski jarem zaželjene uspeha. Načelo ženitbenega urada v Tokiu je spraviti vsak dan pod streho vsaj en zakonski par, torej na leto 300 parov, ker urad ob nečeh ne dela.

Automobilska produkcija v Ameriki pada

Od 1. januarja do 1. avgusta t. l. so izdelali v ameriških Združenih državah 1.024.000 avtomobilov. Lani so jih v enakem razdobju napravili 1.861.000, pred dvema letoma pa 2.605.000. Produkcija je torej samo v primeri z lanskim letom nazadovala za 45 odstotkov. Samo Fordove tvornice so skrčile svojo produkcijo od tedenskih 24.000 vozov na 14.000 avtomobilov.

Velečistilec čevljev

Ljudje mislijo, da je polkie čistilca čevljev najbrejnejši kruh na svetu. Pri nas je morda že tako, v Ameriki pa je drugače. Pred 40 leti je prišel v Ameriko Italijan Peter Jerardi. Ker ni bil za nobeno drugo dolo, se je lotil čistiti čevlje. Kmalu mu je začela obrt tako cveteti, da je sam opustil to delo in postal zakupnik več prometnih mest, kjer so si potniki dajali čistiti čevlje. Sasoma se je število njegovih podružnic množilo tako razmahnilo in na visku svoje kariere je Jerardi celo dosegel, da so mu dali v najem najdonesnejšo čistilnico na newyorškem osrednjem kolodvoru. Zdaj je »kralj čistilec čevljev« umrl in je zapustil nad 12 milijonov Din premoženja, ki ga je spravil skupaj — s počestnim pašonom.

Zadnji avtoBUS na Gorenjsko vozi izprez kavarnar Evropa (Figovec) vsako nedeljo in praznik ob 23.30 v Medvedo, Kranj in Trzbič, tako da ima zvezo na vse zadnje vlake, ki pridejo iz različnih strani v Ljubljano. — Avtopodjetje Pepi Gorican.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzročajo »Franz Josefovica« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otrocih in najboljšim uspehom. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Madžarski pustolovec in ponarejena Tizianova slika

Zagreb, 21. avgusta.

Dunajski in budimpeštanski listi so prinesli senzacionalno vest, po kateri naj bi madžarski slikar Georg Aczel izjavil, da je v času svojega bivanja v Zagrebu odkril v galeriji nekega zagrebškega industrijca pravo Tizianovo sliko. To se mu je baje posrečilo na tak način, kakor pravijo časopisna poročila, da je kemično odstranil gorajočo patino s slike, pod katero se je pokazalo Tizianovo delo. Časopisni poročila dalje, da je bila ta slika poslana na Dunaj, kjer so jo rentgenološko presledali in ugotovili, da gre res za Tiziana.

Slikarja Aczela ne poznajo v Zagrebu. Kolikor je znano, je mož poizkušal ponuditi svoje strokovnjaške usluge tudi zagrebški galerijski slik, kjer so pa takoj spoznali, da je možak pustolovec, in so ga zaradi tega odklonili. Brikide izkušnje so jih naučile, da ne gre vsakemu tujcu zapupati, saj ne morejo vedeti, ali ni morda tudi ta strokovnjak kak grof Pielik - Inna, znan pustolovec, ki je ukradel iz zagrebške katedrale znani triptihon, dragoceno velike zgodovinske vrednosti.

Župnika je ustrelil

Mrkonjič grad, 20. avgusta.

Tu se je dogodil zločin, kakor ga ne pomnijo ljudje v tem kraju, dasi njegova zgodovina ni brez krvavih dogodkov. Dobre tri ure hoda od Mrkonjič grada leži v hribih vas Medna, kjer je že dvajset let pasel svoje pravoslavne ovčice župnik Ilija Krpič. Dobri pop Ilija je ostarel v svoji pastirski službi in slabo je že videl, kar ga pa nikakor ni oviralo, da ne bi vestno opravil svoje svečeniške službe, pri čemer pa ni skrbel samo za duševni blagor svojih župljanov, temveč se je tudi živo zanimal za njihove telesne potrebe. Bil jim je v resnici učitelj v vsem, a prav posebno skrb je posvečal zadržništvu, ki je bilo pred njegovim prihodom v Medno tod popolnoma neznano in je po njegovem trudu v zadnjih časih prihajalo ljudstvu najboljše sadove. Poleg tega pa je bil prvi oče ubožcem in njim je razdaljal ono malo, kar je imel. Daleč naokoli ga je vse ljubilo in spoštovano.

Oni dan je pop Ilija prišel v Mrkonjič grad, kjer je imel ves dan toliko opravkov, da ni mogel pred večerom domov. Da ne bi trošil za prenočišče, je hotel s svojim prijateljem Sinom Budimrom posedeti do tlej, da bi se zdanilo — ponoči tudi zaradi slabega vida ni hotel v hrib — v gostilni prijatelja Milana Kostiča. Budimir ga je sicer vabil, naj gre k njemu prenočevati, česar pa tudi ni hotel, češ, kaj bi vznemirjal družino. Tako sta torej pop Ilija in Sima sedela v gostilni v prijateljskem pogovoru. Pri drugi mizi pa je sedel gozdar Nikola Čulič iz Mrkonjič grada, ki pa stanuje par kilometrov iz mesteca. Čulič je bil že dalje časa sovražen popu Iliji, ki mu je menda prekržal neki nečeden posel, pa je iskal vsako priliko, da bi se znesel nad njim. Nekaj časa je sedel mirno pri svoji mizi, toda tako nekako okoli polnoči pa je pristopil k popu Iliji, se vsedel in se začel vmešavati v pogovor. Pop Ilija in Sima mu nista odgovarjala, kar ga je še bolj dražilo. Ker pa vse njegovo zbadanje ni nič izdalo, je naposled skočil pokoncu in odšel iz gostilne, da teorijo in eksperimente izkolušajo za potrebe praktičnega življenja.

stfene. Pop Ilija in Sima sta se oddahnila, misleč, da bo sedaj mir.

Začelo se je daniti in pop Ilija se je pripravil, da krene proti domu. Tedaj se pa nenadoma pojavi za steklenimi vrati Čulič z kovsko puško v roki. Ne da bi odprl vrata, je nameril na župnika in sprožil. Strel s šibrami skozi steklo je sicer ranil popa Ilija, toda najbrže ne težko, ker je ranjenec vzkrilnil: »Nisi me umoril!« Tedaj pa je Čulič odprl vrata in z drugim strelom naravnost prešetel proti župniku, ki se je mrtve zgrudil na tla.

Čulič je po tem zločinu hotel streljati tudi še na Budimira in gostilničarja, ki sta pa pobegnila, naker je pristavil puško k steni in začel ogledovati mrtvega župnika. Tako so ga zalotili orožniki, ki sta jih v tem obvestila gostilničar in Budimir. Čulič je celo nasproti orožnikom bahato menil, da bi ga in obliki tako lahko ujeli, če bi bil imel puško v rokah. Odvedli so ga v zapor sreskega sodišča, ki je nemudoma uvelo preiskavo.

Ves Mrkonjič grad in okolica, ki sta poznala popa Ilijo kot najboljšega človeka, občahujeta njegovo nasilno smrt in žalost, da bi morilca zadela kar najstrožja kazen.

Umor geometra Milanka Vešoviča

Sodna razprava proti morilcem zopet odgodena

»Jutro« je že nekajkrat poročalo o čudnih potih kazenskopravnege postopka proti morilcu beogradskega geometra Milanka Vešoviča, čigar truplo so tam sredi meseca januarja našli razmesarijeno na vlakcu na železniški progi pri Veliki Plati in se je v začetku preiskava skušala z vsemi mogočimi, tudi nedovoljenimi sredstvi spraviti na napačni tir, češ, da se je Vešovič ponesrečil, da je v temni viharni noči hodeč po progi preslišal prihajajoči vlak, ki ga je povzročil, dočim pa so Vešoviča v resnici umorili njegovi sovražniki iz Starega Adžibegovca pri Velikem Orašju in je kot naroličec umora osumljen visokoškolski dijak, bogataš Zarija Milovanović, kateremu je bivši sreski načelnik v Velikem Orašju, ki je tako zavlačevalno vodil prvo preiskavo, pač skrušil pomagati »iz neprilike«. Ko je po premetitvi tega sreskega načelnika krenila preiskava v pravi tir, je bil Zarija Milovanović prijat in izroččen sodišču. Pre-

Kako je bil odkrit zločin v hotelu »De Blois«

Okrog 7. zjutraj je nastalo med množico, zbrano okrog centralne tržnice v Parizu, veliko razburjenje. V bližnji mali ulici du Boulou se je primeril dogodek, ki po svoji skrivnostnosti in grozi spominja na razburljivo povesti Edgaria Poa. V tej ulici je hotel »De Blois«, eden izmed mnogobrojnih pariških hoteličkov z mračnimi ozkimi stopnišči, v katerih prebivajo siromašni študenti, dnevničarji, razni namoščenci in majhni rentierji. Ta hotel je postal pozorišče krvave in zagovetne drame, s katero se obirno havi vse svetovni tisk.

Sobar je okrog 7. zjutraj opazil, da vstaja ključ sobe št. 52 v portirski sobi, kar je značilo, da je stanovalka te sobe, gospa Candelaria, že vstala in zapustila hotel. Sobar se je požuril, da posrvari sobo. Povzpел se je v drugo nadstropje. Soba je v svoji okni obrnjena v mračno dvorišče. V ozadju za zaveso sta dve postelji, druga poleg druge. Sobar je najprej posrvaril sobo. Ko pa je odgrnil zaveso, da bi uredil tudi postelji, se mu je razkril tako grozovit prizor, da je mož samo kričnil in se onesvestil. Kaj je bilo? Ob desni postelji je ležal mož, oblečen v pižamo, s prerezanim vratom, da se je glava jedva še držala telesa. Pod, pohišstvo in stene, vse je bilo obrizgano s krvjo. Umorenec je že priletel mož, ostrega, vojaškega obraza in podrezanih sivkastih brk. Oči so bile popolnoma razprte in steklene, levica pa je ležala preko naslonjaca.

Nikdo ni vedel v prvi mah pojasniti, kaj se je tu prav za prav zgodilo. V hotelu je bilo znano, da je pokojnik večkrat obiskal prebivalko sobe št. 52, trgovko z lepimi in sredstvi gospo Bransoler Candelarieve. Nikče pa ni vedel, kdo je on, kako se zove, kje stanuje. Takoj je bila o dogodku obveščena policija in so kriminalni organi že v par minutah pridrijali pred hotel z avtomobilom.

Isti čas, se je pri komisariju policijske četrti Palais Royal prijaviła majhna suhičasta ženica, črna oblečena, s ščipalnikom na nosu, po vsem videzu učiteljica ali guvernanta. Vstopila je v komisarijevo sobo in rekla mirno: »Prosim, aretirajte me!«

Komisar ji je začuden pogledal, ona pa je nadaljevala: »Z britvijco sem zaklala svojega prijatelja, ki bo pravkar izdihnil v hotelu. Že je začel hropeti.«

— Kako? Zakaj? Kdo je vaš prijatelj? — Moj prijatelj? Princ Edgar Bourbonški, sin cesarja Franca Jožefa I.

V prvi mah je komisar pomislil, da ima opravka z blazno žensico. Ona pa ga je z nadaljnjimi izpovedbami takoj preverila, da nikakor ne gre za bolesno, blazno domišljijo, temveč za strašno krvavo resnico. Tako je izpovedala:

— Rodila sem se v saragosski pokrajini v Španiji in se zovem Bransoler Candelaria. Stara sem 45 let. Že dajšio dobo bivam v Parizu in se bavim s prodajo lepotilnih sredstev, ki jih izdelujem sama. Princa Edgaria Bourbonškega sem spoznala že pred leti. Vi lahko razberete iz njegove legitimacije, da je nezakonski sin vojvodinje Alice Bourbonške in da je star 62 let. Sicer mi ni ničesar znanega o njem. Rodil se je v Rankelsteinu in je avstrijski državljani. Pravil mi je, da je prej bil avstrijski general, a ne vem, če je res bilo tako. Nekoč je bil bogat, a zadnji čas je živel v veliki revščini.

V hotelu »Du Blois« stanujem od 19. junija letos. Prijatelj Edgar Bourbonški me je obiskal skoro sleherni dan. Prišel je tudi sinoči in med nama je kmalu nastal prepirl. Princ je zahteval, da opustim trgovino in da se preselim k njemu. Nagovarjal me je, naj odpovem sobo v hotelu. Jaz pa sem vedela, da je reven in da se sebe ne more vzdrževati. Zato sem odločno odbila njegove zahteve. Sledečji sva se mirno podala k počitku. Ob 3. zjutraj pa se je princ prebudit in se ponovno začel prepirati z mano. Ko sem mu znova delata, da nikakor nočem opustiti trgovine in da bom dalje bivala v hotelu, je pograbil britev in me napadel, grozeč, da me bo zaklal. Pričela sva se prepirati in mi je uspelo, da sem mu britev izvila iz roke. V samooobrambi sem naglo zamahnila in mu prerezala vrat. Vidite — to je vse, kar vam morem povedati!...

Ves žalostni dogodek ostane tudi po ponovnih izpovedbah gospe Candelariejeve nepojasnen, tajinstven, enako kakor sama osebnost princa Edgaria Bourbonškega. Nikdo ne ve, s čim se je prav za prav bavil v Parizu. Imel ni niti stalnega bivališča.

Jaroslav Hašek:

Odnošaji med starši in otroki

Profesor Švolba je pravkar izdal več knjig o družinskih odnosih med starši in otroki, pri čemer je omenil, da obojestranska vez med starši in otroki neizpodbitno dokazuje nainaravnost medsebojne skrupnost ljudi. Nekaj njegovih predavanj, ki jih je bil priredil v raznih društvi — v društvu žena in deklet, v »Ženskem klubu«, v uredništvu polmesecnika »Družina«, ki je služil zbliznanju med starši in otroki, — nekaj teh predavanj mu je prineslo slavo posebnega, zlasti še, ko je v uvodniku prve številke »Družine« omenil, da so starši in otroci vsekaكو veje enega debila in da te logično zveze nikakor ne kaže podcenjevati, pri čemer se je skliceval na Adolfa Knigga, starega ceremonijalmojstra in komornika na weimarskem dvoru. Njegov znanstven sloves se je zares zelo ločil od njegove kariere. Videti je bilo, da so temu noremu gospodu vendar le slučajno zaupali vzgojo učence se mladine in da se je usoda z gospodom profesorjem prav čudno pogravala. — Zakaj, namestu da bi se ob lepenem vremenu izprehajal po vrtu kakega sanatorija, je mož še nadalje sedel za katedri vsakojakih gimnazij.

Polkičji je izprava prijavil svoje stanovanje v Neuillyju, pozneje v ulici Lafitte, toda v enem kakor v drugem kraju so povedali, da princa že nad leto dni niso več videli. Zadnje dni je stanoval neprijavljen pri svojem prijatelju Viljemu Prevostu, ki ga je zgolj iz usmiljenja sprejel v svojo hišo. Prevost trdi, da je princ res bil nezakonski sin cesarja Franca Jožefa I. in vojvodinje Alice Bourbonške. Njegov očim je baje bil znan avstrijski maršal nadvojvoda Albrecht, katerega je cesar prisilil, da se je poročil z njegovo prejšnjo ljubinko. Princ naj bi po takim bil po očetovi strani vnuk nadvojvode Karla, velikega nasprotnika Napoleona I., po materini strani pa vnuk vojvode Bourbon-Hessenskega, Napoleonovega prijatelja in zaveznika. Pred vojno je princ premolega veliko premoženje in privilegije, po prevratu v Avstriji pa je padel v bedo. Vendar pa nikoli ni javno kazal svoje revščine. Oblečen je bil prav elegantno, a v hotelu svoje prijateljice je nagradjal služničad z uprav krajevskimi napitninami. Ni dvoma, da je bila princu odrezana

Francoski kralj parfema v Kreugerjevih stopinjah

Pariz, 21. avgusta. Kakor poroča »Liberté«, je pariško državo tožilstvo odredilo sodno preiskavo proti industriji parfemov Cotyju. Obožuje ga, da je napravil napačne zaključne račune svojih podjetij, s čimer se mu je posrečilo zvišati tečaj svojih delnic. Razen tega se mu očita, da je od čistega dobička pridržal sebi večje vsote in tako opeharil svoje delničarje. Francois Coty se je rodil l. 1874. v Ajaciu na otoku Korziki in je imel takrat ime Francois Joseph Spotuzno. Sam o sebi trdi, da je v sorodstvu z Napoleonom Bonapartem. Kako in kje je preživel svojo otroško dobo, ni znano, ve pa se, da govori slabo francoski in da ne zna pravilno napisati francoskih besed. Po burnih mladinskih letih, ki jih je preživel kot novinski poročevalec, se je vrgel na trgovino s parfemi in je v Parizu osnoval leta 1904 tvrdko Coty. Z majhnim kovčgom, polnim parfemov, je dolga leta obiskoval svoje male odjemalce.

Za svoj dvig v boljše razmere se mora, kakor mnogi drugi, tudi on zahvaliti svetovni vojni. Dve leti po zaključku vojne bi moral plačati francoski državi 8 milijonov frankov davščine na vojne dobičke, pa se mu je po hudi borbi posrečilo doseči, da je plačal le polovico te vsote.

Z naraščajočim bogastvom je raslo tudi njegovo hrepenenje po čim večjem vplivu. Vrgel se je v politično življenje. Želja, da bi bil na svojem rojstnem otoku izvoljen za senatorja, ga je stala ogromne milijono.

glava hoté, nikakor pa zgolj po naključju. V samooobrambi, z enim zamahom. Policija ga je našla ležečega na trebuhu, a zarezane od tilnika proti glavi. Malo je verjetno, da bi se takšna rana lahko zadela v borbi, kakor je izpovedala morilka. Nikjer ni bilo opaziti sledov pretepa, tudi obraz žrtve ne kaže nikakega strahu ali razburjenja. Tudi služničad v hotelu in najbližji sosede niso kritičnega večera in tudi ne naslednje jutro čuli nič sumljivega, nikakšnega prepira ali prerivanja. Policija je zatorej prepričana, da je gospa Candelariejeva zaklala princa, ko je spal, kakor ga je prevrnla s postelje na tla. A kakšni so razlogi, ki so jo pripravili do tega? Kakšni so bili odnošaji med malo trgovko in nezakonskim sinom cesarja Franca Jožefa? Že nekaj dni je poteklo po umoru, a jasnosti še ni. Vendar je upanje, da bo preiskava pariške policije zbrala toliko podrobnosti, da bodo zadostovale za nov senzacionalen roman o članu habsburškega doma. V kolikor je seveda resnica, da je bil umorjenec res cesarijev potomec. Da ne bi bil, pa tudi še ni ovrženo.

ne. Da bi imel čim večji vpliv na politiko, je kupil večino delnic časopisov »Figara« in »Gauloisa«. V njih, katerih čitatelji so bili pretežno bogatejši meščani, si je delal reklamo za svojo osebo in za svoja lepotilna sredstva. Sicer pa je bila smer njegovih listov nacionalistična. Njegove poslovne težnje so zahtevale, da je nastopal v blažji obliki proti Nemčiji, Angliji in Ameriki. Najhuje je napadal Rusijo, seveda zato, ker ni dovoljevala uvoza njegovih lepotilnih sredstev. Da se bolj okrepil borb proti boljševizmu, je ustanovil l. 1926. ljudsko glasilo »L'ami de peuple«. Kljub velikemu primanjkljaju, ki ga je imel pri tem listu, je dal prodajati izvod lista po pariških ulicah še tudi v naslednjih letih po dva sousa. Primanjkljaj je kril z velikim dobičkom svojih parfumerijskih podjetij. Vsa borba ostalih novinskih koncernov proti Cotyju ni mnogo zalegla.

Neprilika zaradi ločitve zakona ga je stala 450 milijonov frankov. Ti hudi procesi so spravili Cotyja v težave, zaradi česar je bil l. 1929. prisiljen prepustiti svoje tvornice v Ameriki in pozneje tudi v Parizu neki ameriški skupini, vendar pa se mu je že l. 1930. posrečilo ponovno dobiti oblast v začasno izgubljenih podjetjih. Treba je še pripomniti, da je Coty finančnari prekoceanski svet letalca Costesa, ki mu je dal zgraditi tudi letalo.

Odreba sodne preiskave proti Cotyju je naravno vzbudila po vsej Franciji veliko senzacijo. Koliko bo pri tem prizadetih tvrdk, ki so bile v poslovnih zvezah s Cotyjem, še ni znano.

Mollison o svojem poletu

Prve izjave letalca o poteku rekordnega prekoceanskega poleta

New York, 21. avgusta. Angleški rekordni letalec Mollison, ki je preletel Atlantski ocean od vzhoda proti zahodu, je podal zastopnikom časopisja v New Yorku iz Pennfielda telefonično naslednje poročilo o svojem posrečenem poletu:

»Če bi imel le malo več bencina, bi bil gotovo točno in gladko pristal v New Yorku. No, pa sem svoj končni namen zamudil. Moral sem silno utrujen pristati tukaj. Kljub temu sem zelo vesel, da sem tako srečno dosegel kopno.

Moj polet je potekal pri zelo lepem vremenu v začetku prav dobro. Letel sem po večini tik nad vodo, toda blizu ameriške obale se mi je sreča preokrenila. Prišel sem v gosto meglo in vihar in sem se moral, če nisem hotel pasti v vodo, dvigniti do 2000 metrov visoko. Borba proti megli je črpala vsa mojo moč in energijo. Megla mi je zastirala vse pogled. Ko se je naposled megla razredčila in sem na svoje največje veselje zagledal kopno, nisem niti vedel, kje sem prav za prav bil. Teča se tudi sedaj ne morem natančno reči. Mislim pa, da je bilo kakih 30 km južno od Harbour Graceja.

Celo po neprilikah zadnjega dela oceanskega poleta sem še z gotovostjo mislil, da bi lahko dosegel New York. Zavzel sem smer, o kateri sem mislil, da drži vzdolž novofundlandske obale preko Nove Škotske v New York. Zašel sem pa zopet v meglo in izgubil smer. Najbližji kraj, ki sem ga spoznal, je bil Halifax. Ko sem zdaj zopet vedel, kje sem bil, sem v krožnem teku preko mesta zaplovil zopet v smeri na New York. Moral sem še več.

krat skozi meglo, dokler ml ni postalo jasno, da nikakor ne morem doseči New Yorka zaradi pomanjkanja bencina. Po preletu Saint Johnsa sem sklenil pristati, toda obala in vsa okolica sta bili tako skainati, da bi pristane na tem kraju pomenil skoro samomor. Med tem se je zaloga mojega bencina vedno bolj manjšala in vedno bolj razburjen sem iskal primerne prostora za pristane. Ne bila bi baš prijetna usoda, če bi se moj polet tik pred ciljem ponesrečil. Po enournem iskanju sem naposled odkril primeren prostor, odprt polje na nekem griču pri Pennfieldu. Takoj sem se spustil proti tlu in gladko pristal.

Utrujen sem do smrti in moje kosti so zaradi neudobnega sedenja čisto otrpale. Sicer pa se počutim zelo dobro in sem srečen, da sem se pri življenju. Spočetka sem bil čisto gluha zaradi motorjevega šuma, ki sem ga moral poslušati celih 30 ur. Propeler in motor povzročata res silno ropotanje. Sedaj pa mi dovolite, da se spravim spat in da se temeljito naspim. Jutri pojdem v New York. Preden se vrnem z letalom na Irsko, potrebujem še zadostnega počitka. Dolgo pa se ne bom zadrževal v Ameriki. Odletel bom gotovo še v teku naslednjih osmih dni.

Po najnovejših vesteh iz Saint Johnsa je Mollison sklenil opustiti namero, da se takoj vrne po istem potu v Anglijo.

KAVA Dnevno sveža pri LEGAT Miklošičeva 28. Spicerija, delikatese, zajtrkavalnica. 239

Vročina traja dalje

Ponoven nedeljski beg iz mesta k vodam in v planine — Nekaj malih nezdod — Požar ob Cesti na Rakovo ješlo

Ljubljana 21. avgusta. Vremenska napoved, ki se je glasila, da bo lepo vroče in suho vreme, se je kajpak spet obnesla. Današnja nedelja je bila prav tako lepa kakor praznika pred tednom, zato seveda ni čudno, da so jo kakor običajno, izrabili izletniki in turisti, zlasti pa kopalci. Že večerajšnji popoldanski vlak na Gorenjsko je bil nabito poln, deloma že res zaradi udeležbe pri pogrebu pokojnega Josipa Pogacnika, na drugi strani je pa tudi res, da se je v planine odpravljalo na stotine turistov. Triglav je visoko v »modri« drugi hribi seveda nič manj. Tudi današnji izletniški vlaki so bili popolnoma zasedeni, pravecata gneča je vladala in kopalnih vlakih. Gotovo je, da je danes Sava glede obiska beležila svoj rekord, na kopalnišču ob Ljubljanci je bil pa tak naval, kakršnega ne pomni niti najstarejši kopalci; telo pri telesu, glava pri glavi, nepopisen živ-žav. Dosti polno je bilo tudi na Iliriji, dalje je mgolovo kopalcev ob Sori in drugih vodah, saj je bila vročina neznošna in se je človek moral hočeš, nočeš ohladiti v vodi. Temperatura se je gibala od 29 do 32 stopinj v senci, barometer pa še vedno beleži 777 mm. Če bo lepo vreme trajalo še naprej, bodo zadovoljni kopalci in tujsko-prometni kraji ubogemu kmetu pa suša neumljeno končuje letino.

Da na kopalniških nikjer ni manjkalo originalne zabave in dovornosti kakršno lahko povzročijo le taki hudi pasji dnevi, se razume po sebi. Največ zabave pa je gotovo bilo v Bokavcu pod jezom, kjer se se po zgledu drugih tudi odločili, da izvolijo svojo miss. Človek ne bi verjel, da se k takšnemu špasu zbere blizu 1000 kopalcev. Treba jih je samo videti. In volitev se je vršila tako, da so bili vsi »dovodljivi« — najbolj pa seveda izvoljenke, čeprav jim niso bili poklonjeni zlati pokali, marveč le darila v čokoladi in žicnem ter venci. Naslov miss Bokavce »Pridobila« gđ. Majda Jamnikova, nasleđnica dve hokavski princezi pa sta gđ. Danica Boležarjeva in Ivica Hermanova. Bil je več kakalno.

V času tekme med »Ilirijo« in zagrebško »Viktorijo« danes popoldne je zmolet gledalec neprijeten intermezzo. Neznadno je namreč stegnil svoje dolge roke neki okrog 20 let stari žepar v žep nekega trgovca in mu hotel vzeti listnico. Trgovec je namero pravočasno opazil in je hotel tatu prijeti. Dolgoprstnik je začel na moč bežati, a za njim trgovec in vsi, ki so bili v bližini dogodka. Seveda so ga ujeli in ga izročili stražniku. Zanimanje vsega občinstva je bilo tako za kakih pet minut odvrnjeno od nogometne tekme.

Kljub ogromnemu številu kopalcev in izletnikov ni zaenkrat beležiti nesreče. V ljubljanski bolnico so prepeljali samo nekaj običajnih ponesrečenecv. Med temi je bil delavec Ivan, brez stalnega bivališča in pristojen v Falcovec pri Kamniku. Možakar je bil snoči nekoliko nadelan, pa ga je na Dolenski cesti pri Rudniku podrl neki motociklist in ga poškodoval na glavi. Huiša nezgodsa se je pripetila v Škofiji Loki, kjer je večeraj konj brcnil v trebuh 24 letnega hlapca Jožeta Debeljaka. Debeljakovo stanje je še vedno kritično. Popoldne je v Mostah nastala v neki gostilni manjša rabuka in je neki Vižintin sunil delavca Antona Kapla z nožem v glavo in ga nekoliko poškodoval. Kapla so prepeljali v bolnico.

Nekoliko pred 17. je trnovska policijska stražnica obvestila reševalno postajo, da na Poti na Rakovo Ješlo gori. Ob 17.05 je že zdrvel avtomobil polklienih gasilcev z motorno brizgalno na Pot na Rakovo ješlo, kjer je gorelo leseno, nekoliko ometano stanovanjsko poslopje uslužbenca mestne elektrarne Janeza Miklavčiča. Na kraju požara je bilo že več prostovoljnih gasilcev z Barja, ki so skušali ogenj zajeziti, vendar se jim to ni popolnoma posrečilo, ker je našel plamen v lesenem poslopju dovolj netiva. Gasilci so napeljali cevi do 150 m oddaljenega Malega grabna in tam črpali vodo ter kmalu nato ogenj udušili. Požar je popolnoma uničil streho, znatno je pa tudi poškodovana notranjost hiše, ker so morali gasilci razdejati stene. Pohištvo so večinoma že popreje znosili na prsto, vendar je nekoliko poškodovano. Okrog 18.30 so se gasilci vrnili v Mestni dom. Škoda znaša gotovo okrog 30.000 Din. Miklavčiča in njegove žene ni bilo doma, oba sta se zjutraj odpravljala na Dolensko. Ogenj je najbrže nastal zaradi preslabo izoliranega dimnika in je verjetno, da je telo že od zjutraj.

Maribor, 21. avgusta. Tako željenega dežja ni, spet je nedelja bila suha in vroča, kakor vse pretekli teden. Sonce prigrava s tako silo, kakor tega stari

ljude je pomnijo. Živo srebro je danes že dopoldne zlezlo nad 33 stopinj, sonce je žgal ves dan, zapihal je zjad pa zjad vroč veter. Narava je umirala. Sila zalosten je pogled na ozgane travnike, vrtove in polja, ki so še nedavno odsevali v bujnem zelenju.

Neznosna vročina je pogolala Mariborčane iz mesta, mnogi so ves dan prebili na Mariborskem otoku. Kdor je le utegnil, je pohitel k Dravi, da se vsaj malo osveži v vodi. Bolj pogumni, ki jim vročina ne gre tako do živega, so pohiteli že v soboto zvečer na Peco, kjer so danes slovesno ustoličili kralja Matjaža. Nekateri Sokoli so pa pohiteli v Fram, kjer je priredilo sokolsko društvo svoj telovadni nastop, drugi pa zopet v Ruše, kjer so pogumni in ojuinači Sokoli uprizarili reprizo »Divjega lovca« na lastnem, novozgrajenem gledališču v hladu.

Suha, kakor vreme, je tudi kronika. Nič posebnega ni bilo zabeleženega na policiji; omembe vreden dogodek se je pripetil le v soboto zvečer okrog 20. na Aleksandrovi cesti 24. Tam si je v samorimnem namenu zabodel mizarski pomočnik Franc Lubec, uslužben pri tvrdki Nassimbini, velik kuhinjski nož v prsi. Stražnik, ki je odšel takoj tja, je zvedel od domačih, da se je nesrečnež malo poprej hudo sprl s svojo ženo in da je v hipni duševni zmedenosti in razburjenosti segel po nožu ter si hotel končati življenje. Reševalci so ga z avtom prepeljali v bolnico.

Dve avtomobilski nesreči

Rogaška Slatina, 21. avgusta. Včeraj in danes sta se pri Rogoški Slatini primerili dve početni nesreči, ki sicer nista zahtevali smrtnih žrtve, a sta vendar znova avtomobilistom in motociklistom v opomin k previdnosti in zmerni vožnji.

Sinoči ob 22. je neznan avtomobilist pri vlihi Kovačevici v Ratanjski vasi povozil 70-letnega Ivana Drogenika iz Rogoške Slatine. Starčka so ne prehudo poškodovanega prenesli domov. Danes ob pol 7. pa se je primerila druga nesreča na cesti, ki vodi iz Rogoške Slatine proti Ratanjski vasi, v bližini Ogrizkove trgovine. 16-letni trgovski vajenec Karl Magdič je šel iz Rogoške Slatine domov in bil povožen v bližini trgovine svojega gospodarja in težje poškodovan. Motociklist, ki je dirkal v spremstvu dveh drugih, se ni brigal za povoženega. Vsi trije motociklisti so zdrijali dalje v smeri proti savski banovini. Orožništvo jim je že na sledu. Ranjenega Magdiča so prepeljali v celjsko bolnico. Njegove poškodbe so sicer precejšnje, vendar življenje ni v nevarnosti.

Mirko Kregelj †

Ljubljana, 21. avgusta. Po dolgem trpljenju v boleznih, ki si jo je nakopal v izvrševanju službene dolžnosti, je izdihnil danes zjutraj svojo blago dušo v splošni bolnici učitelj, pevovodja in pevec g. Mirko Kregelj. Rodil se je 18. julija 1902 v Ljubljani. Ljudsko šolo je obiskoval na Grabnu in dovršil učiteljske z maturo leta 1921. Kot učitelj je služboval na šoli pri Devici Mariji v Polju, nato v Zalogu, potem na Golem pri Igu, v Zelenikih nad Škofjo Loko, v Metliki in do svoje boleznii v Črnomlju. Med počitnicami l. 1919. je počeval kot pomožni učitelj na šoli na Remšniku pri Marenbergu.

Kot pevec je bil dalje časa član pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Sam je organiziral pevski zbor Čitalnice v Zalogu in je z njim nastopil na pevski tekmi Zveze slovenskih službenih zborov v Unionu. Na svojih službenih mestih je organiziral pevske zore in je maja 1926 pripeljal v Ljubljano svoj dobro izveščani metliški šolski zbor ter je z njim priredil v dramskem gledališču na binkoštno nedeljo lepo uspel koncert. Pokojnik je bil rahlega zdravja. Bolezen si je nakopal s tem, da se je vozil v lepem in slabem vremenu s kolesom na svoje službeno mesto po več ur daleč. Poročil se je l. 1925. z Marijo Demšarjevo in zapašča dva neprebrijena otroka, Mirka in Dragico. Službenih let ima le 11. Vendar upamo, da bodo oblastva upoštevala, da si je pokojnik nakopal bolezen v izvrševanju službenih dolžnosti in da bodo družini temu primerno odmerila višjo pokojnino.

Pokojnik je bil svoje čase tudi sportnik in član društva SK Jadran, slovel je kot tekač na dolge proge in je na desetletje metrov obdržal rekord državnega prvaka. Bil je navdušen pevec, prijeten družabnik, dober prijatelj, da ga je vsakdo, ki ga je poznal, imel rad. Mnogo prehitro je nad mladim možem zamahnila svojo neumljeno koso bela žena. Njegov pogreb bo v torek ob 16. izpred bolniške mrtvašnice na pokopališču pri Sv. Križu. Vabim pevce, zlasti pa člane pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, da se pogreba udeleže v čim večjem številu in mu zapoje v slovo žalostinke.

Blagum šolskemu odgojitelju, poštrevnalnemu pevovodnji in pevcu ohranimo sve-tal spomin!

Z. P.

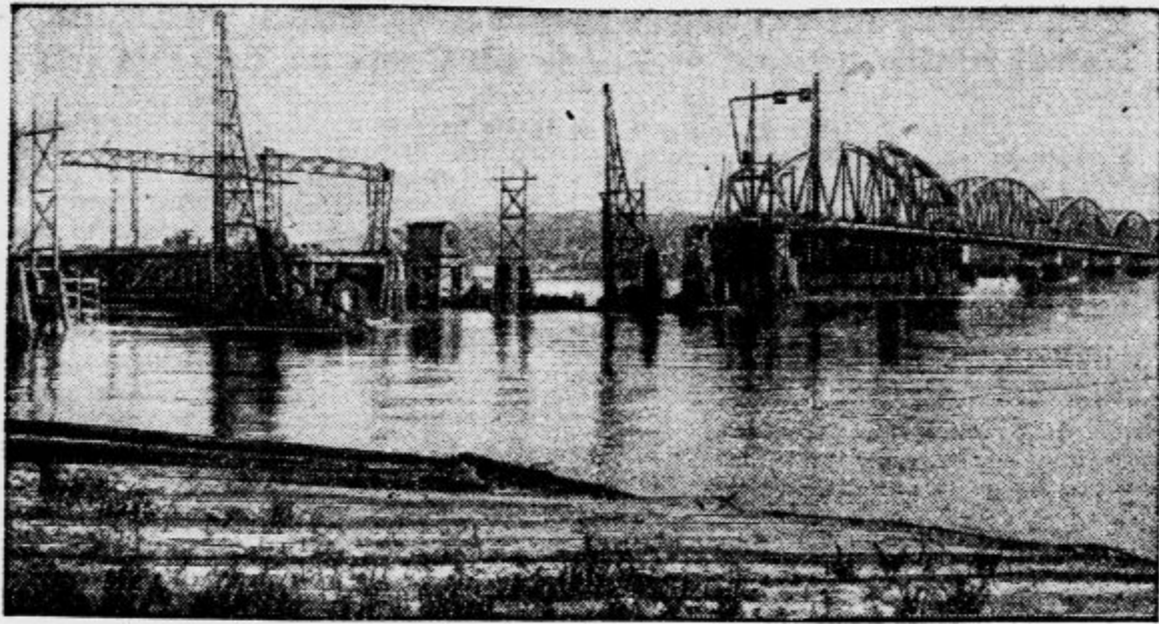
katerih naj se učenci pri izgotavljanju naloge ravnaajo. »1. Slabe lastnosti, surovosti, nenpravna dejanja, slabosti in lumparije mojih staršev. 2. Ali starši zgoraj navedene napake skrivajo pred menoj? 3. Čemu moram te pomanjklivosti svojih staršev pred javnostjo skrivati? 4. Zakaj njihovih napak ne smem posnemati? 5. Ali se mori starši preprijo med seboj? 6. Čemu se moram med domačimi škandalčki vesti pametno in preudarno? »Da, ljudi učenci,« je svečano dejal profesor Švolba, »moje osnovno načelo v pogledu izgotavljanja vaših domačih nalog predstavlja povsem nov pedagoški sistem. Gre za zbliznanje med starši in njih sinovi. Časih bi bilo nedopustno, dragi učenci, da bi starši svojim otrokom pomagali pri domačih nalogah, jaz pa hočem, da starši pristojujejo in pomagajo pri izdelovanju domačih nalog in moja prva srb bo, v najkrajšem času prirediti sestanke vaših staršev z menoj, pri čemer jim bom govoric o vzgledni družini in se sproti informiral, kako kaj napreduje sodelovanje vaših staršev pri vaših domačih nalogah, pri vašem domačem študiju.« Čeprav so bili petošolci, ki so se že pet let borili z najrazličnejšimi profesori,

že precej utrjeni, so vendar pobledele ob pogledu na tega fanatika, katerega postava, nastop in teze, ki jih je bil dal k domači nalogi, so spominjale na starega in groznega Savonarolo, čigar obličje je gledalo nanje z ene izmed na steni visečih zgodovinskih slik. Ko je profesor Švolba odšel, je ves razred med pavzo odločno proglasil profesorja Švolbo za patološki individui, katerega se je treba čuvati in v pogledu dane domače naloge sleherno sodelovanje s starši energično odkloniti. * Ko se je petošolec Mašek z interesantnimi točkami domače naloge vrnil iz šole domov, je skrbno skril svoje zapiske, med katerimi je bilo že omenjenih šest točk; ko ga je njegov oče, gospod okrajni glavar, pri kosilu vprašal, kaj je v šoli novega, če imajo kako domačo nalogo in kako jim je novi gospod profesor Švolba všeč, je petošolec odvrnil, da ni nič novega, da nima nobene domače naloge, kar se pa tiče novega gospoda profesorja Švolbe, da je zelo simpatičen in sspodoben gospod. Sin gospoda okrajnega glavarja je zadnje čase živel s svojim očetom v zelo napetih odnosih. Gospod okrajni glavar je svojemu sinu namreč prepovedati biti član nogometnega kluba »Peta A« in ni upošteval niti pri-

pombe, da mu je društvo za primer, da hoče postati kapetan moštva, poverilo nakup žoge. To je bil glavni povod za nasprotja med starim in mladim Maškom, poleg tega pa je bilo seveda še vse polno manjših nesporazumov. Vobče je imel gospod okrajni glavar svojega sina za povsem pokvarjenega človeka, posebno pa mu je zameril popolno mlahnost v verskih rečeh. Njegovo začudenje je bilo še tem večje, ko je ob ljudskem štetju izvedel, da se je njegov sin vkljub svojim štirinajstim letom moško vpi-sal kot »adventist sedmega dne«. Fant je to napravil iz čisto trgovskih ozirov, nekdo mu je bil namreč pravil, da dobi tisti, ki stopi k »adventistom sedmega dne« 250 kron in 12 kg koštrunovega mesa. Fant je mislil, da bo za izkumčček pri ovčiem mesu, kateremu bo prišel še 250 kron, ki jih bo dobil za odpad od katoliške cerkve, lahko kupil dobro angleško žogo z rezervno dušo vred. Iz navadnih športnih ozirov je hotel vero zamenjati za žogo. Žal pa se je kruto varal. Sekta adventistov sedmega dne mu je poslala sveto pismo v — — — zbirko cerkvenih pesmi v dva in tridesetih jezikih in račun v angleščini, na podlagi katerega bi moral naležati pastору Rosnerju dva funta šterfinga na roko. Tako se je zgodilo, da se je mladi Mašek popoldne

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Most čez Donavo pri Beogradu

Je največji evropski most svoje vrste in meri v dolžino nad 1500 m

Najdaljši predor na svetu

Švica se je do danes ponašala, da ima v 19.803 m dolgem Simpsonskem predoru najdaljši predor na svetu. Ta njena slava je nevarno ogrožena z novim projektom, da bi se zgradil 21 do 22 km dolg predor pod centralnim masivom Pirenej med Maladetto in Mont Perdujem, ki se dvigata dve razdrapana do višine 3400 m. Železniško zvezo med Španijo in Francijo posredujejo ta čas štiri proge, ena vzdolž Sredozemskega morja, druga ob Biskajskem zalivu, dve pa prečkata Pireneje ob Pic du Midi in skozi Puigmalski masiv. Baš srednji Pireneji s svojimi in ogromnimi, divjimi in pokrajinsko najlepšimi predeli pa so bili do danes nepristopni turistovskemu prometu in daleč od njih sta vodili obe najbližji železniški progi.

Načrt za novo zvezo skozi srednji masiv je prav za prav dvojen. Izhodišče in končno postajo imata oba načrta isto. Auch na francoski strani, La Ainfo na španski, samo da bi po prvem načrtu zveza šla ob Mont Perduju, po drugem pa ob Maladetti, predora pa bi bila v obeh primerih skoraj enako dolga. Oba načrta imata svoje vrste zagovornike in to so seveda v prvi vrsti prebivalci, ki so bližje tej ali oni gori in ki si obeta od železniške zveze velike koristi. Oboji zatrjujejo, da je njih ozemlje lepše in da bi nudilo potnikom več. Ta čas je skoraj definitivno določeno, da bo potekala proga po načrtu, ki upošteva svetovno znano dolino Gave in sotesko pri Gavarujeju, vendar pa tudi drugi načrt ni pokopan in ga bodo izvedli prej ali slej.

Posredovanje za mir v Južni Ameriki

Intervencijska konferenca v Washingtonu, ki ima namen spraviti Bolivijo in Paragvaj ter izravnati spor za Veliki Čako

Uspešni japonski plavalci

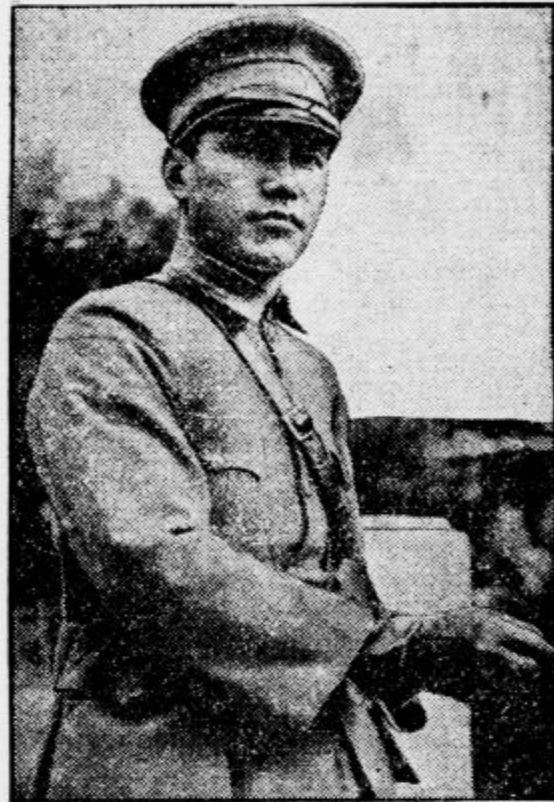
Japonsko plavalno moštvo, ki je doseglo na olimpijadi nepričakovane uspehe. Od leve proti desni: Mijazaki, Katajana, Tojoda, Matsuzava, Nakagava, Takemura, čepeč Jokojama

Nekaj za hipohondre

So ljudje, ki ljubijo svoje — boleznj in ki se čutijo zdrave šele tedaj, če jim verjameš. Če jim kdo pripoveduje o svojih kurjih očesih ali o koliku v obistih, takoj ugotovijo na sebi podobne simptome. Tem ljudem se obeta nova šansa, kajti znani ameriški univerzitetni profesor Sinclair F. Dayton je izračunal, da ima človek 5124 možnosti, da oboli. Bržkone pa ni upošteval vseh mejnih primerov in pa tiste trditve Marka Twaina, da se zdravniki duševnih bolezni razlikujejo od svojih pacientov le po beli halji.

A tudi če je možnosti več, nego jih je izračunal učeni profesor, jih je 5124 dovolj, da se bodo neki ljudje počutili srečne, saj imajo dovolj prilike, da si izberejo tudi tako vsaj tucat bolezni. S čimer seveda ni rečeno, da bi ne bili bolj zdravi od marsikakšnih drugih ljudi, ki se čutijo zdrave samo zato, ker boleznj v sebi — nočejo videti...

Ali bo zedinil Kitajsko?

Maršal Cangkajšek,

doslej poveljnik južne Kitajske, bo razširil svojo oblast po odstopu nasprotnega mu Cangsulianga tudi na severne province in postal dejanski diktator svoje domovine

14 let je bil »mrtev«

Na Hanoveranskem so policijske oblasti izsledile človeka, ki je 14 let igral vlogo »mrliča«. Po poklicu je rudar, piše se Schütte.

Takoj po koncu svetovne vojne se je Schütte vrnil z meklenburškimi četami domov, domačije pa se je ognil v velikem loku. Namestu v Buxtehude, kjer je imel ženo z dvema otrokoma, jo je mahnil v srednjo Nemčijo in se ustanovil v Bielefeldu. Tam se je pomešal med rudarje in njih ni prišel na to, da je ta človek v svoji domačiji proglašal za mrtvega, njegova vdova ob živem možu pa da prejema posmrtno rento. Schütte je tihega in mirnega značaja, zato so ga tovariši imeli za čudaka in ga niso mnogo spraševali po njegovi preteklosti. Značilno pa je, da se je rudar nasproti oblastem izdal za sameškega, čeprav se ni mnogo brigal za ženske. Niti za to, da so ga v domačem kraju proglašili za mrtvega, baje ni vedel.

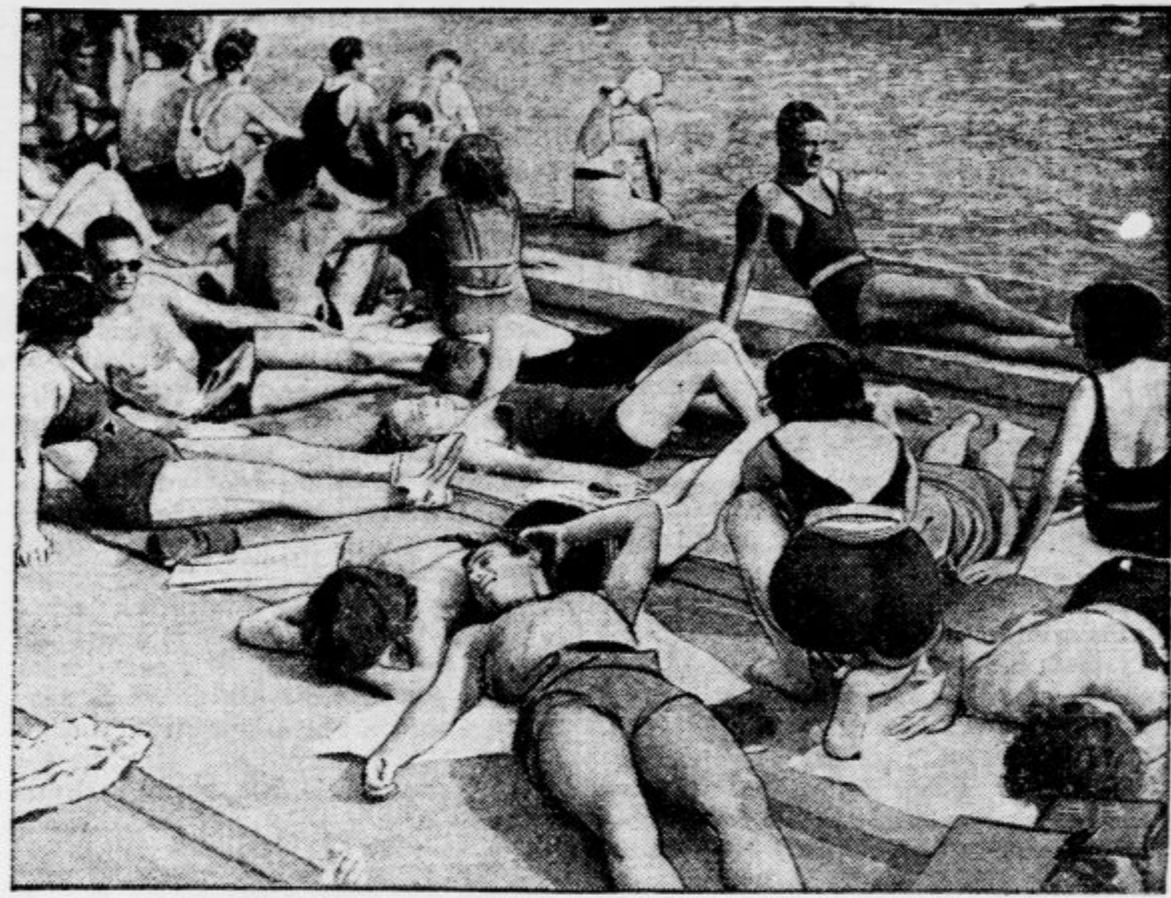
Morda bi bil še naprej veljal za »mrliča«, da se mu ni lani v premošnjem primeru nezgoda, ki ga je trajno onesposobila za delo. Tedaj se je mož obrnil na rudarsko zavarovalnico v Hannoveru in je zahteval svojo invalidsko izkaznico. Zavarovalnica je poslala pisanje magistratu, kjer so začudeno gledali, kako more »mrtev« pisati in staviti takšne zahteve.

Uvedena preiskava je prinesla na dan čudne reči. Schütte niti ni skušal tajiti, da je »mrtev« in je celo izjavil, da je pripravljen, vrniti se k svoji družini, vendar se doslej ni poslužil te ugodnosti. Drugo vprašanje je seveda, kaj bo storila vlada z njegovo dolgoletno »vdovo«. Izplečevala ji je namreč skozi 14 let pokojnino in žena se zdaj vsa zaskrbljena sprašuje, ali bo morala ta denar dati nazaj.

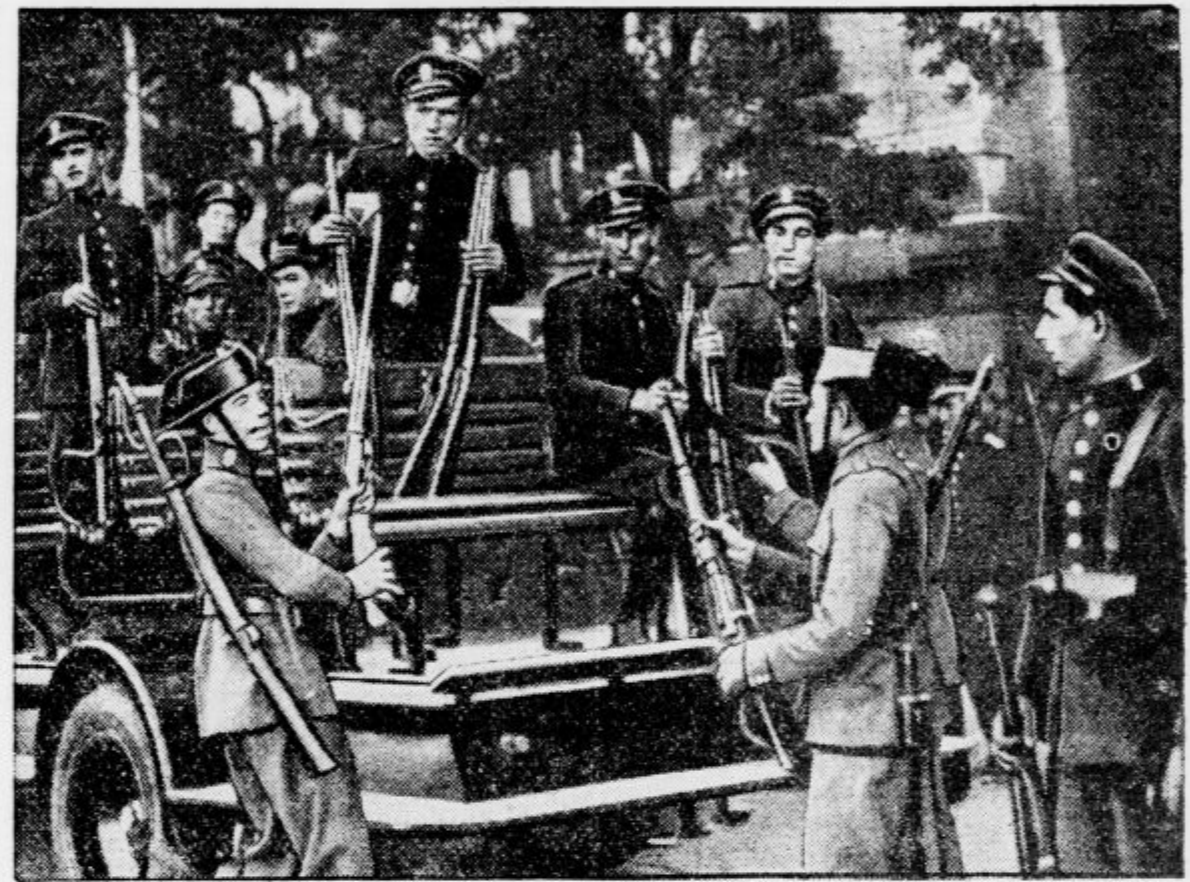
Dva žrtvi Vrbskega jezera

V Vrbskem jezeru pri Celovcu sta prošle dni utonila dva Dunajčana, 26 letni godbenik Maresch in 39 letni plačilni natakar Franzbauer. Imela sta navado, da sta se vsak vočer potem ko so zaprli podjetje, kjer sta bila uslužbena, peljala s čolnom na jezero, po katerem sta veslala. Usodno noč so nenadoma začeli klice na pomoč in na jezeru so našli samo obleko nesrečnikov ter čola. Trupel ni bilo več nikjer.

Edina uteha v vročih poletnih dneh

Konec španske revolucije

Civilni gardisti odvažajo orožje, ki so ga zaplenili upornikom

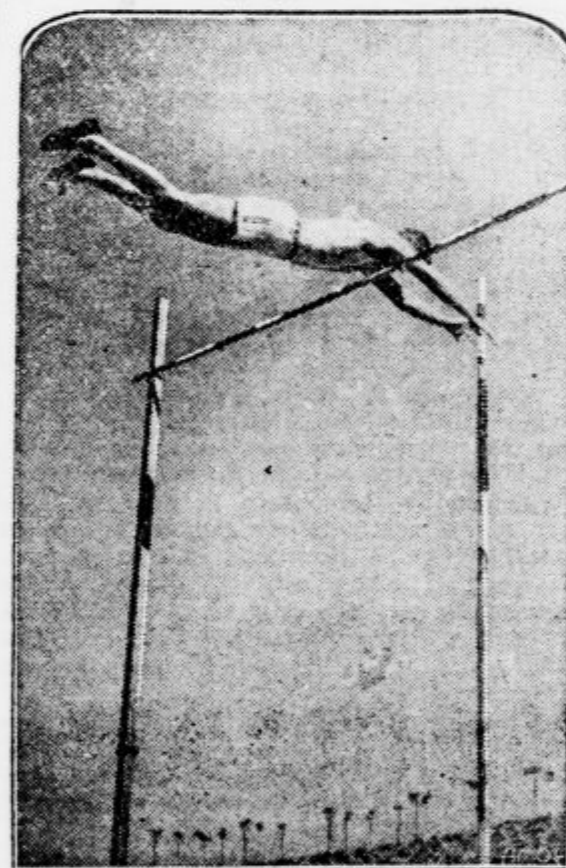
Poštni poleti v višini 5500 m

Družba za civilno letalstvo v sovjetski Rusiji je nedavno otvorila zračni promet na progi Stalinabad (Tadžikistan) in Horog (Pamir). Letala, ki oskrbujejo vročino na tej progi, morajo leteti v višini 5500 m, ker jim je na poti hrbet Pamirske visoke planote. Letalci morajo ostati v višini 5500 m nad tri ure in vztrajajo tam pri 10 stopinjah C pod ničlo. Enosmerni polet na imenovani progi traja 180 do 240 minut.

Brestom bodo pomagali

Neki mešan v Kelmenajnu je balie našel lek proti brestom, ki zadnja leta v Nemčiji trumoma usihajo. Na brestih povzročajo ogromno škodo neki hrošči, med njimi prvenstveno scolytus muestriatatus, ki pri svojem uničevalnem delu podpira gobo za jedavko. Drevo tako oslabi, da ne more več vsrkavati in dovajati vejam potrebne hrane, se osuši in usahne. Ker so se simptomi bolezni na brestih pokazali že več let, so skušali razni komiki najti sredstvo, ki bi kaj izdalo proti temu dvema združenima škodljivcem. Toda dosedanja poskusi niso imeli dovoljnega uspeha. Nekaj več obeta sedanji serum, ki ga je izumitelj dal v promet z naslovom »Serum za breste«. Njegova uporaba je čisto preprosta. Tekočina se vzbriaga drevesu pod skorjo ter ima svojstvo, da prežene škodljivega hrošča, nakar začne voda zopet krožiti. Preparat preiskuje zdaj visoka šola za poljedelstvo v Bonnu, nakar ga bodo patentirali za ves svet.

Olimpijski skok

William Miller

Je skočil na olimpijadi ob palci v višino 4.25 m in dosegel prvenstvo v tej disciplini

Zadnji Mehikanec

Zadnji Mehikanec, ki je v znanem Coprovom romanu umrl že pred sto leti, še vedno živi in je danes star 75 let. Piše se Makva Monpuy in vrši v Chicagu hvaležno službo antropološki vedi. Država Milwaukee mu plačuje dostojno pokojnino samo za to, da daje jezikoslovcem podatke, na podlagi katerih se je skomoda decela posrečilo rekonstruirati stari mehiški jezik. Starček ne kadi in tudi sladkarije zavrača, pač pa cení žganico, čeprav je prepovedana.

Suk prejel olimpijsko nagrado za glasbo

Vodstvo olimpijade v Los Angelesu je razpisalo posebno natečaj za glasbo in književnost. V natečaju za glasbo je konkuriral tudi češki skladatelj Josef Suk, ki je vpsel svojo Sokolsko slavnostno korračnico. Izmed razpisanih treh nagrad je jury sklenila, da prejme Suk drugo nagrado, prvi in tretji pa se vobče ne bosta podelila.

Dva prvaka v tenisu

Švicarka Payot in v. Gramm (v krogu) letošnja zmagovalca na mednarodnih tekmah za teniško prvenstvo v Nemčiji

zgoraj v svoji sobi spomnil očetove surovosti in vseh razočaranj sveta in sklenil po pravici odgovoriti na vsa vprašanja domače naloge, prav nič štediti svojega očeta in sprejeti boj prav tako, kakor je nedavno tega sprejela »Peta A« na zelenem polju »Osno B«, čeprav je vedela, da bo premagana, kar se je tudi praktično izkazalo v rezultatu 22:3! Zato je povsem hladnokrvno odgovorila na posamezna vprašanja. Začel je pri prvi tezi domače naloge: »Slabe lastnosti, surovosti, nenravna dejanja, slabosti in lumparije mojih staršev.«

Na to vprašanje je odgovoril in poleg tega pripravil material za naslednje točke: 1. Mati ima znanje z inž. Poupom od tvrde Krulih & Comp., tvornice umetnih gnojil. Če ne bi bil oče inž. Poupu toliko dolžan, bi se bil dal že davno ločiti. Oče hodi vsak dan med uradnimi urami v pivnico, kjer so tri lepe natakariče. Nedavno tega se je z eno izmed njih peljal v Sazavo, iz česar je videti, da ni nič boljši od matere. Kar se tiče znanja mojih staršev, moram reči, da je moja mati povsem neizobražena, najmlajšim sestram ne posveča prav nobene pažnje in za vsako najmanjšo otročarijo se usaia. Za gospodinjstvo se vobče ne briga in najraje bi ves dan stala pred zrcalom, mazala svoj obraz s pudrom in kremno in

se česala kakor za na oder. Oče je star birokrat najslabše vrste. Nasproti svojim otrokom je skrajno brezobziren in vzdržuje disciplino le z največjim terorjem. Nobenega veselja jim ne privošči, posebno za telesno vzgojo in za sport nima prav nikakega razumevanja. Kadar pride iz krčme domov, je navadno pijan in se prične pred otroci bahati, kako dobro se je učil, kako lepe uspehe je imel v ljudski šoli, da je imel vobče same odlične rede, čeprav smo zadnjič v njegovi miznici našli njegova stara izpričevala s samimi troikami, dvojkami, ponavljalnimi izpiti in nezadostnimi redi. V prvem razredu ljudske šole se je najbrže tako slabo učil, da ga je moral ponavljati.

Na drugo točko domače naloge: »Ali starši zgoraj navedene napake skrivajo pred menoj?« je odgovoril takole: »2. Ne. Pri nas se vse zgodi javno in nam otrokom ne ostane prav nič skritega, ker za vse lumparije, ki jih sami ne vidimo, izve mo pri tujih ljudeh, kadar gremo k njim na obisk.« Na tretjo točko: »Čemu moramo te pomanjkljivosti svojih staršev pred javnostjo skrivati?« je odgovoril s pripombo, katere vsebino je vzel iz predavanja gospoda profesorja Švolbe: »Ker jim moramo biti hvaležni, da so nas rodili.« Odgovor na

vprašanje: »Zakaj njihovih napak ne smem posnemati?« je bil zelo težak, vendar pa je sin okrajnega glavarja to zamotano nalogo logično in takole rešil: »4. Ker mora biti vsak sin pameten in preudaren, da se bo lahko tudi v poznejših letih ogibal napak svojih staršev in da bo takrat, ko bo postal samostojen, lahko skrbel za srečo svojega deteta, ki bi brez materinske nege že zdavnaj počival v grobu.« Na peto vprašanje: »Ali se moji starši pripravijo med seboj?« je bil odgovor zelo lahak: »5. Ne mine dan, da ne bi prišlo do kakega domačega škandalu in strašnih nastopov.« Zadnjega vprašanja: »Čemu se moram pri domačih škandalčkih pametno in preudarno vesti?« ni več utegnil rešiti.

Nekdo se je neslišno priplazil k njemu in ga potrpečljivo po rami. Nesrečni petošolec ni imel časa, da bi uničil svoje delo. Po rami ga je bil namreč potrpečljivo sam gospod okrajni glavar. Vrnil se je bil iz pivnice in je bil tokrat izredno dobre volje, bil je tako rekoč humano razpoloben. »Dragi fant,« je dejal z očetovsko pohlevnostjo, »vidim te, kako se pridno učiš. Ravno tako tičiš v knjigah, kakor sem tičal jaz, ko sem prinašal domov same odlične rede. Nisem vedel, da imaš tako lepo pisavo, — toda čemu pišeš s svinčnikom? Ali je to koncept?« Po-

gledil ga je po laseh in z roko segel po pisanju nesrečnega sina, pri čemer je ljubizno pripomnil: »Fant, le priden bodi in vidiš boš, da ti bom tepega dne kupil žogo in boš smel igrati nogomet.« Nato je pričel razvozlati rokopolis svojega sina. Dehl je čital, tem bolj ga je zanimalo in tem strašneje so se mu mršile obrvi. Ubogi petošolec se je počasi umikal k vratom, ko je okrajni glavar namah z velikim skokom kakor jaguar planil na svojega sina. Potem se je do pičice uresničilo, kar je bil nesrečni fant pravkar napisal: »Nasproti svojim otrokom se vede skrajno brezobzirno in vzdržuje disciplino le z največjim terorjem.«

★
Ko so učenci naslednji teden oddali domačo nalogo profesorju Švolbi, je sin okrajnega glavarja z drhtečo roko prinesel svoj zvezek, v katerem je pod naslovom: »Čeprav imajo otroci utemeljen povod, da se svojih staršev sramujejo, jim morajo biti vendarle hvaležni,« stalo tole: »Vaše točke in teze sem uradno poslal prosvetnemu ministrstvu.« Spodaj je bil pečat okrajnega glavarstva v kotu tekoča številka aktov: R 6272-12 b.
Profesorja Švolbo so premestili v Podkarpatsko Rusijo. (B. Z.)

Sportna nedelja

Ilirija ima Petrinovičev pokal

Včeraj se je v Karlovcu zaključilo plavalno prvenstvo Jugoslavije s skoki seniorjev in seniork, pri katerih je zasedla Ilirija z 62 točkami prvo mesto — Za Petrinovičev pokal je s tem dosegla skupno 90 točk in si ga za letos priborila v prehodno last — Danes svečan sprejem zmagovalcev na glavnem kolodvoru

Karlovec, 21. avgusta.

Na plavalšču KSU na Korani so se danes zaključile plavalne tekme za prvenstvo Jugoslavije v skokih seniorjev in seniork. Poset tekme je bil precej večji kot včasaj; občinstva je seveda v glavnem »pritskalo« za svojega ljubljena Grlica, med tem ko so imeli skakalci Ilirije zaradi pristranske publike precej trreme. Glavna borba se je vršila med »kanonom« Grlicem in Kordeličem, med katerima je to pot na domačih tleh in tudi po boljši formi zaslužen zmagal Grlic. Sodniški zbor je posloval boljše kot v soboto.

Dopoldanski program se je končal naslednje:

Seniorke z deske 5 m in s stolpa 10 m: 1. Pretnar Bogi (L.) 34.62, 2. Hanzalek Vilma (J.) 29.42.

Seniorji z deske 3 m: 1. Grlic Bogomir (KSU) 148.08, 2. Kordelič Srečko (L.) 143.54, 3. Mateljan Juraj (J.) 115.18, 4. Karba Slavko (J.) 104.76, 5. Parič Mate (J.) 96.86, 6. Antosiewicz Milan (L.) 93.34.

Po gornjih rezultatih je zasedla Ilirija v seniorskih skokih prvo mesto z 62, drugo Jadran z 28, tretje pa KSU s 26 točkami. Za Petrinovičev pokal se računa Ilirija 13, Jadranu 8 in KSU 5 točk, tako da je dobila Ilirija za Petrinovičev pokal skupno 90, Jadran pa 87 točk, in si s tem po ogrorčeni borbi za letos osvojila dragoceno plavalno lovoriko.

Popoldanski program je dal naslednje rezultate:

Seniorji z deske 5 m in s stolpa 10 m: 1. Pretnar Bogi (L.) 34.62, 2. Hanzalek Vilma (J.) 29.42.

Seniorji z deske 3 m: 1. Grlic Bogomir (KSU) 148.08, 2. Kordelič Srečko (L.) 143.54, 3. Mateljan Juraj (J.) 115.18, 4. Karba Slavko (J.) 104.76, 5. Parič Mate (J.) 96.86, 6. Antosiewicz Milan (L.) 93.34.

Po gornjih rezultatih je zasedla Ilirija v seniorskih skokih prvo mesto z 62, drugo Jadran z 28, tretje pa KSU s 26 točkami. Za Petrinovičev pokal se računa Ilirija 13, Jadranu 8 in KSU 5 točk, tako da je dobila Ilirija za Petrinovičev pokal skupno 90, Jadran pa 87 točk, in si s tem po ogrorčeni borbi za letos osvojila dragoceno plavalno lovoriko.

Zvečer ob 20. je častni predsednik Jadrana Alinovič v zastopstvu darovalca Petrinoviča in navzočnosti zastopnikov JPS ter udeležencev klubov v hotelu »Central« izročil Iliriji pokal, ki ga bo ekipa, ki se bo vrnila z večernim dolenskim vlakom, prinesla s seboj v belo Ljubljano. Ilirija pripravlja svojim zmagovalcem svečan sprejem.

Naj bi bil Petrinovičev pokal, ki prihaja iz Splita sedaj v Ljubljano, nova vzpodbuda za naš mladi in lepo se razvijajoči plavalni sport. Ilirija pa, ki je prešla z njim največje priznanje za svoje doseganje velikega dela na tem polju, naj se zaveda, da se bo leto zaslužen naglo in bo treba za leto dni zopet nastopiti v obrambo največje plavalne lovorike v državi. Torej z zmago na novo delo!

SK Ilirija poziva vse člane in prijatelje kluba, naj se v čim večjem številu zberejo zvečer ob 20. na glavnem kolodvoru, kamor se bo povrnila s Petrinovičevim pokalom njena zmagovalna ekipa iz Karlovc. Pri sprejemu bo sodelovala godba »Sloga«.

Še štiri točke za Zagreb

Včeraj je Ilirija v tekmah za lige na lastnih tleh izgubila proti Viktoriji, Primorje pa je na zagrebških tleh podleglo z dvošteviličnim rezultatom — Viktorija in Gradjanski vodita s 13, oziroma 10 točkami

Ljubljana, 21. avgusta.

Zla usoda spremlja letos ljubljanska udeleževca v tekmah za lige. Ne samo, da sta že davno pred koncem ostala na zadnjih mestih in sploh nista mogla več odločilno poseči v zaključno borbo, pri krajsana sta celo za ono moralno zadostojen, da bi — preden se za letos poslovita od nasprotnikov, ki bodo lahko igrali še dalje za državno prvenstvo — odnesla to ali ono zmago, ki bi opravičila njun razmeroma zelo skromen placement na koncu table. Tudi tega jim usoda — in pa znanje, kajpa — ni naklonila, tako da odhajata s te konkurence s skromno bilanco, ki za bodočo prvenstvena tekmovanja ni posebno pripravljeno.

Ilirija je dobila Viktorijo na lastna tla; po enakovredni — solidarno ne posebno visokorazredni — igri je vendar uspelo Viktoriji, da je odnesla tudi drugo zmago in pustila Ilirijo še sedmič brez točke. Če pogledamo vrsto nasprotnikov v naši skupini, je zadnje mesto v tabeli zelo zgovorna priča, da v ljubljanskem nogometu — ki ga Ilirija predstavlja vsaj na polovico — nekaj ni v redu.

Primorje je doživelo v borbi z Gradjanskim hazenski rezultat, kar je za zaključek malo preveč izdaten blagoslov. Po vseh teh peripetijah je Viktorija nedosegljivo na prvem mestu in prvak v prvi skupini. Gradjanski je siguren drugi. Sploh je vrstni red v tabeli skoraj dokončen.

Viktorija 7 6 1 0 17:7 13

Gradjanski 6 4 2 0 28:7 10

Maribor 6 3 0 3 12:12 6

Primorje 6 1 1 4 8:23 3

Ilirija 7 0 0 7 7:23 —

Viktorija : Ilirija 2:1 (1:1)

Svojo predzadnjo igro za lige sta absolutno zadnji in prvi v tabeli po tej znesnosti vročini pred malo zasedeno hišo. Kako bi neki bilo drugače? Ljubljanska kluba nimata nič dobiti in nič izgubiti v teh borbah. Zato gre vsakdo rajši v vodo kot na igrišče!

Kakor sta torej trečila skupaj prvi in zadnji s tabele, vendar ni bilo videti v igri toliko razlike. Nasprotno, spocetka in je dolgo v teku prvega polčasa se je zdelo, da bo prav Ilirija, ki v tej konkurenci še ni zmagala, uspelo prekiniti niz uspehov Viktoriji, ki še ni izgubila nobene tekme. Usoda je hotela drugače, in ne po pravici! Moštvu sta igrali v teh postavah: Viktorija: Zafir—Sepek, Bokšič—Hršak, Premrl, Forjan—Mikša, Podvinec

II, Kornfeld, Hrs, Podvinec I.

Ilirija: Krvinja—Unterreiter, Berglez—Ice (Lah), Vardič, Mirkič—Bertič, Lah (Ice), Svetič, Doberlet, Pfeifer.

Po vročini se igra ni mogla razviti na običajno višino prvenstvenih tekem. Spocetka je Ilirija forsirala močan tempo, ki ga Viktorija ni sprejela, in teh dvajset minut je bila igra res borbeno, živahna, ogrorčena. Toda kmalu so se pokazale posledice prevelikih naporov, in v igro se je zavlekla mlačnost, monotonost, ki je bila tembolj vidna, ker po ponehanju Ilirije tudi Viktorija ni utegnila pokazati prave borbenosti in temperamenta. Šele v hladu drugega polčasa so bili zopet domači, ki so igro razvneli in se trudili, da dosežejo uspeh, toda Viktorija je s svojo zavlačevalno taktiko bistveno vplivala na potek in značaj igre.

Viktorija nas tudi tokrat ni mogla navdušiti, še manj prepričati, da po pravici zavzema prvo mesto v tabeli. Ni podala bogve kako močne igre, in tudi zmagala ni v stilu, da bi rekli: zaslužen je odnesla obe točki. V celoti je celo močno zastajala za domačini, bodisi po igri v polju, bodisi v taktiki ali v nogometnem znanju. Ponovilo se je, kar sta ljubljanska kluba že ponovno doživela v borbi s tem sicer simpatičnim moštvom: da sta po premočni igri v polju z neko fatalno sigurnostjo in doslednostjo morala poražena zapustiti polje.

V moštvu je gotovo najmočnejša individualnost stari znanec Premrl, ki dirigira igro in je sновatelj pretežne večine napadov. No, videli smo ga že bolj efektčno in uspešno igrati, tudi ni imponiral z različni dovoljenimi in nedovoljenimi trikii, poslednje mu je k sreči sodnik znal prepričati. Sicer sta krilca igrala največ zanj, on pa je potem usmerjal žoge na prava mesta v napadu. Tako se je dozevalo skoro, da je srednja linija Viktorije nekak homogena, toda stranska halfa nista niti od daleč dosegla svojega partnerja v sredi, in sta bila zlasti šibka v pokrivanju kril. Pač pa sta v skrajni obrambi bila na mestu. Obamba je bila razen vratarja precej šibka. Bokšič je bil vsekar boljše branilec, toda nobeden ni dosegel ilirijanskih branilcev. V drugem polčasu sta pridobila nekoliko več sigurnosti v razdiranju in odbijanju. Napad je bil bolj pisen kot aktiven: iz svojega je prav malo produciral, potreboval je venomer pomoči od zadaj, in kolikor je te bilo, je razvijal nekaj aktivnosti, sicer pa padal zopet v vlogo brezpomembnosti. Od vse petorice bi bilo omeniti Hrsovo dobro teh-

nično igro, poleg njega pa je bil kolikor toliko agilen še Podvinec na krilu. Odkljuje pa se moštvo z zdravim startom in z brzimi prenosi situacij. Videti je, da vnašajo v igro vedno bolj in vztrajne volje kot znanja, in to jim je zaenkrat bilo dovolj, da so dosegli uspehe, ki so razvidni iz table.

Ilirija je postavila nekoliko izpremenjeno enajstoročje, ki se je v splošnem obnesla — do končnih faz pred golom.

Tam je seveda odpovedala umetnost, in neodoljna ter mlačna igra napada v poslednjih potezah je pripravila moštvo ob možnost, da bi že enkrat zbrisalo oziorno ničilo s tabele. Najmočnejše je bilo moštvo v obrambi. Dober, in prav dober je bil Krvinja, tako da Jakišičeve odsotnosti ni bilo opaziti. Zelo poštvovalen in uspešen je bil Unterreiter, zlasti v startu, taktično ga je izpopolnjeval Berglez, tako da sta bila prav dober branilski par. V srednji vrsti ni bilo vse tako v redu. Vardič je dobro začel in tudi nehal, vmes pa so bila razdobja, ko ni bil toliko koristen. Od stranskih krilcev je bil najboljši Lah v drugem polčasu, toda vrzel, ki jo je zapustil za seboj v napadu, je bila tudi čitna. Mirkič se ni povzpел nad povprečno igro, parkrat je celo spravil v nevarnost lasten gol, sicer je bil ofenzivno boljše kot defenzivno. Napad pa je bolehal od vsega začetka na raztrganosti. Kvaril je ves čas Doberlet, ki gotovo ni imel najboljšega dneva, saj so se mu ponesrečile celo situacije pred golom, v katerih je sicer pravi mojster. Dobri sta bili krilci: Pfeifer je sicer v drugem polčasu zaostal, zato pa je bil Bertič vedno boljše. Sploh je funkcionirala desna stran boljše od leve, kljub raznim pregrupacijam na eni in drugi polovici. Moštvo je zadovoljivo kombinatorno. V kombinacijah so bili domači gostom nadmočni, s tem sredstvom so prišli tudi v začetku igre v vodstvo. Drugače pa je imelo moštvo veliko smolo, kajti najsi gurneje šanse so ostale neizrabljene, do čim je gostom uspelo, da so iz nekaj prilik izbili za zmago potreben kapital.

Potek igre.

Igra je bila v splošnem fair. Ilirija je začela proti soncu, par napadov Viktorije, v 3. min. zakrivi Premrl hands, Vardič dostavi Pfeiferju, ta lepo centrira in Lah pretvori neuranljivo v 1:0 za I. Bilo je res lepo! Živahna igra, v kateri je I. v premoči, kar daje naslutiti samo najboljšo. Toda sredi polčasa I. nekoliko popusti. V. prihaja do besede. V 27. min. krepak napad V., Berglez stopa tik pred golom s prsmi Hrso na nogo, in ta izenači iz neposredne bližine. Serija kotov za V. kaže, da je ponovno v napadu, do polčasa ostane rezultat isti.

Nekaj minut drugega polčasa poteče v znamenju premoči V. Potem se igra odpre, v 8. min. je V. zopet v napadu, Svetič zagreši foul na Premrlu, prost strel z 18 metrov pretvori Podvinec v končni rezultat.

tat. Kmalu ponehajo napadi V., domači pridejo vedno bolj v ofenzivo in V. zavlačuje igro, je pa še vedno opasna z brzimi predori. Več kotov za I., to je vse, kar utegne doseči domači napad. Že v mraku odžvižga sodnik tekmo. Koti 6:5 za Ilirijo.

Sodil je g. Padjen prav dobro. Predtekmo sta igrala Reka in kranjski Korotan in je končala z rezultatom 6:3 (1:1) za Reko.

Juniorški turnir Ilirije je v tretjem kolu dal te rezultate: Ilirija I : Morava 5:0, Svoboda : Hermes 2:1, Jadran : Ilirija II 4:3.

Gradjanski : Primorje 10:0 (5:0)

Zagreb, 21. avgusta.

Danes popoldne se je vršila na igrišču Gradjanskega državnega prvenstvena tekma med Gradjanskim in ljubljanskim Primorjem pod vodstvom splitskega sodnika Nedoklana. Obisk tekme ni bil posebno velik. Gradjanski je takoj prevzel inicijativo in je posebno po odmoru absolutno gospodaril na polju. Že v 9. minuti je dosegel Urbanke vodstvo za G. iz 25 m daljeva, 4 min. pozneje je zabil Staroveški drugi gol za Gradjanski. Primorje se trudi, da bi se otrslo klesč, toda Gradjanski je vedno bolj aktiven in se je stalno usidral pred vrati črnobelih. Po neprestanih ofenzivah zabije Staroveški v 40. min. tretji, Stankovič v 42. z glavo četrti in isti igralec v zadnji minuti peti gol.

Po odmoru je bila premoč Gradjanskega še mnogo večja, tako da je skoraj brez odpora zabijal gol za golom in postavil z lahkoto končni rezultat 10:0. Tega visokega poraza ni kriva samo siaba igra Primorja, temveč tudi dejstvo, da je bil Gradjanski izredno razpoložen in je odigral eno svojih najboljših tekem.

Ostale drž. prvenstvene tekme

SPLIT: Hajduk : Concordia (Zagreb) 3:0 (3:0).

OSLJEK: Slavija : Gradjanski 10:0 (7:0)

SARAJEVO: Slavija : BSK (Beograd) 2:2 (1:0).

SOMBOR: Bačka (Subotica) : Slavija 4:1 (3:0).

BEOGRAD: Bask : Obilič (Beckerek) 11:2 (4:1).

SKOPLJE: Jugoslavija (Beograd) : Sportklub 7:2 (3:1).

Kvalifikacijska tekma v Celju

SK Celje : SK Atletik 2:1 (0:0)

Celje, 21. avgusta.

Danes se je vršila na Glaziji tretja nogometna tekma med SK Celjem in SK Atletik za vstop v podsavezno ligo. SK Celje je zmagalo zaslužen, v splošnem je bila igra izenačena. Sodnik g. dr. Planinšek je bil zelo strog in objektivni in je energično zatrl vse poskusov surove igre s strani Atletikov. Gledalcev je bilo okrog 500.

Dopoldne se je vršila na Glaziji druga tekma SK Jugoslavije za sprejem v LNP, in sicer proti Olimpiji. Igra se je končala neodločeno 2:2 (1:1). Sodil je g. Janežič dobro.

Ostale nogometne tekme

DUNAJ: V soboto: Austria : Ferencvaros (Budimpešta) 4:1 (2:0), Rapid : Servette (Zeneva) 6:2 (4:0).

V nedeljo: Servette : Ferencvaros 5:3 (4:1), Slovan : Sportklub 2:1 (1:1), Libertas : Wacker 3:2 (2:2).

BERLIN: Tennis Borussia : Adlershofer FC 3:0; Hertha : Südern 9:1.

SOLNOGRAD: Lustenau : Salzburger AC 2:1.

INOMOST: Linzer AC : SV Hedding 4:2.

Desetletni jubilej sportnega kluba Trbovlje

Proslava 10-letnice sportnega kluba Trbovlje je bila prevrsten dogodek v sportnem življenju našega tuda. Vse prireditve, ki so bile zvezane s to proslavo, bi lahko služile po svoji izvedbi za vzor sportnim prireditvam. Vsi tekmovalci s sodelujočimi klubi so se končala v prijateljski obliki in so napravila najboljši vtis tudi na oni del prebivalstva, ki do sedaj sportu ni bil naklonjen, saj se je sedaj lahko prepričal, da je tudi nogomet lep, ako se igra tako, kot se je igral pri teh turnirjih.

V nedeljo dopoldne se je vršil slavnostni občni zbor, katerega so se udeležili zastopniki občine g. župan Vodušek ter zastopniki TPD, Sokola, pevskega društva »Zvon«, gasilcev in drugih narodnih društev, dalje zastopnik LNP in MO. Ni. Vel. kralju Aleksandru I. so odposlali zborovalci vdanostno brzojavko ter pozdravno brzojavko ministru za telesno vzgojo dr. Kraljeviću. Predsednik, ravnatelj meščanske šole, se je v lepem pietete polnem govoru spomnil umrlih članov, ustanoviteljev kluba, Matešiča, Florenčinja, Vrhunca in Kramerja. Na grobove pokojnih članov so bili položeni lepi šopki iz svežega cvetja.

V slavnostnem govoru je poudaril g. predsednik važnost sportnega gibanja v narodu in njega pomen za državljansko, socialno in človečansko vzgojo najširših plasti naroda.

G. Dolinar je podal izčrpno tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, koliko truda in žrtve je vložilo članstvo, da se je mogel povzpeti klub do te stopnje, na kateri je danes.

Za izredne zasluge, ki so jih pridobili za klub, so bili izvoljeni za častne člane kluba gospodje: župan Vodušek, bivša predsednika dr. Baumgarten Hugo in Berger Ivan ml., predsednik MO učitelj Pleskovič in Volker France. Odklikovancem so bile izročene lepo in okusno izdelane diplome, ki jih je napravil slikar g. Svargel. G. župan Vodušek se je zahvalil v lepem govoru in poudaril svoje veselje nad tem, da deluje klub na nacionalni podlagi in vzgaja svoje članstvo v državljanskem duhu.

V imenu ostalih odklikovancev se je zahvalil predsednik MO g. Pleskovič in poudarjal, da odklikovanci niso delali za odklikovanja, pač pa zaradi dobre stvari same. Čutiljo se počaščeni in obliubljajo tudi za nadalje svoje pomoči. V imenu LNP je čestital jubilejantu g. Zaiec.

Po občnem zboru se je ob 10.30 vršila

stafeta na 1450 m dolgi progi. Nastopili sta samo stafeti SK Zagorja in SK Trbovlja. Prva je prišla na cilj stafeta SK Trbovlja v času 4 min. 15 sek., 10 sekund kasneje pa je prišla na cilj stafeta SK Zagorja. Popoldne se je vršil prvi nogometni turnir na igrišču SK Trbovlja. Sodelovalo so razen SK Trbovlja še SK Doberna, SK Retje in SK Hrastnik. Ker je SK Trbovlje razpisar kot darilo zmagovalca lep bronast kip nogometarja, so se vsa moštva resno pripravila za borbo, kar je bilo razvidno iz poteka tekem, ki so kljub ostrosti ostale na dostojni višini in so potekle v najlepšem soglasju brez najmanjšega incidenta. Kot zmagovalac je izšlo moštvo SK Trbovlja z dvema dobitjenima in eno neodločeno tekmo in si priborilo razpisani kip. Po točkah je razpored naslednji: SK Trbovlje 5 točk, SK Retje 4 točke, SK Doberna 2 točki in SK Hrastnik 1 točko. Vse tekme so nudile precej dober nogomet, posebno še zato, ker so vsa moštva igrala zelo fair. Tekme je sodil prav dobro savezni sodnik g. Marin.

Druga dan dopoldne se je vršil prvi nogometni turnir rezervnih moštev SK Doberne, SK Retja in SK Trbovlja. Iz tega turnirja je izšlo kot zmagovalce moštvo SK Retja s 3 točkami (Doberna 2 in Trbovlje 1 točko). Ta turnir je pokazal, da razpoložajo klubi z dobrimi rezervami.

Največjo pozornost je seveda vse posvečalo tekmi SK Ilirija : SK Trbovlje, ki se je vršila popoldne in je bila ena najlepših, kar se jih je kdaj odigralo v Trbovljah. V predtekmi sta nastopili old boy moštvi SK Retja in SK Trbovlja. Tekma, ki se je vršila v največji vročini, je pokazala, da imajo Trbovlje tudi v »starih dečkih« še precej dobrih moči. Zmagal je po boljši igri old boy Trbovlje z rezultatom 4:0. Nato je nastopila SK Ilirija iz Ljubljane v kombinirani postavi proti prvemu moštvu SK Trbovlja. Ilirijani, ki so zaigrali lep, precizen nogomet ter so bili tehnično in taktično boljše, so naleteli v izredno poštvovalnem moštvu Trbovlja na trd oreh. Trbovlje je zaigralo kot malokdaj ter je neodločen rezultat 2:2 (1:1) neoporečen. V ilirijanskem moštvu se je posebno odlikovala obramba z vratarjem Maličem na čelu, ki je držal vse, kar se je držati dalo. Tudi ostali deli moštva so zaigrali prav dobro, posebno potem, ko so opazili, da je Trbovlje resen nasprotnik ter se ne sme podcenjevati. Kot pri Iliriji je bil tudi pri Trbovlju najboljši del moštva obramba, za katero ni prav nič zaostajala krilska vrsta. Z malo večjo odločnostjo in boljšim startom napadalne vrste bi bil rezultat mnogo boljše.

Pred začetkom tekme je čestital zastopnik SK Ilirije v iskrenih besedah jubilejantu SK Trbovlja in mu poklonil v spomin krasen bronast kip. Iliriji pa je bila poklonjena v imenu SK Trbovlja lepa svilenca zastavica in cvetje.

SK Trbovlje lahko s ponosom gleda na svoje 10-letno delo; želimo pa mu tudi največjega razmaha tudi za bodočnost.

Kolesarstvo

Kolesarska dirka za drž.

prvenstvo

Zmagovalec Stjepan Grgac, član zagrebškega Sokola. Izmeh naših vozačev so se odlično držali Mariborčan Faninger in Hermesova juniorja Kačič in Kesčič.

Zagreb, 21. avgusta.

Danes zjutraj se je vršila na 144 km dolgi progi Ljubljana—Novo mesto—Zagreb kolesarska dirka za državno prvenstvo, na kateri je startalo 8 juniorjev in v 10. minutnem presledku za njimi 26 seniorjev.

Kljub veliki vročini so se vsi vozači držali izborna, med njimi posebno juniorska skupina, ki je mogla vzdržati naskok 10 minut do 28 km pred ciljem. Tamkaj šele, pri Griču na Krki, so vozači seniorske skupine Faninger, Grgac, Mikec, Jagar, Škrab, Ivkovič in Banek dohitieli najboljša dva juniorja Kačiča in Kesčiča, ki sta se že pri 60 km odtrgala od glavne skupine juniorjev. Čelna skupina je nato vozila skupno do 20 km pred ciljem, kjer se je pričela odločilna borba. Pri 16 km pred ciljem je prišlo do karambola, zaradi katerega je moral Banek izstopiti, Faninger pa je kljub poškodbi hkrab nadaljeval in zopet dosegel vodilno skupino. Pri Podsedu — 12 km pred ciljem — je čelna skupina povečala tempo; Škrab in Faninger ter oba juniorja sta pri tem zaostala. Pozneje so se odtrgali še Grgac, Jagar in Ivkovič, izmed katerih je slednji padel, pa se vendar ni dal otresti. Tiz pred ciljem je Grgac prehitel Jagra in vokal sam skoci cilj.

Podrobni rezultati so bili naslednji:

1. Grgac Stjepan (Sokol) 4:45.04, 2. Ivkovič Drago (Gradjanski) 4:45.06, 3. Jagar N. (Sokol) 4:46.16, 4. Škrab (savezni vozač) 4:50.11, 5. Faninger (Pošta, Radvanje) 4:50.2, 6. Mikec (Gradjanski), 7. Davidovič (Orao), 8. Močan (Disk, Domžale) 4:58, 9. Komac (Orao), 10. Rozman (Veloceped, bateljani), 11. Abulnar (Ilirija), 12. Kačič (Hermes).

Pri utrjenosti, razdraženosti, tesnobotni, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi in prših, poživi naravna »Franz Josefov« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za boleznih prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefova« voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborna odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Logično.

— Kakšno ime daš tvojemu novemu hotelu?

— »Pri petih letnih dobah.«

— Pri petih? Saj imamo vendar samo štiri, pomlad, poletje, jesen in zimo.

— Že res, toda jaz imam tudi mrtvo sezono.

— Na svetu ni več poštenosti.

— Zdaj pa na svetu res ni več poštenosti. Služkinja mi je ukradla tri najlepše obleke.

— Katere pa?

— Tiste, ki sem jih vtihotapila, ko sem se zadnjič vrnila iz Pariza.

Moja srečanja z gospo Svobodo in še kaj

Sicer je stamotno, — pa naj bo: priznam, da se nikakor ne morem spomniti, kdo je bil tisti slikar, ki je bil naslikal ono slavno sliko! Saj jo poznate: Svoboda v podobi mlade žene z razgaljenimi, ljubeznivimi prsi, ki jih pokriva le nekaj črnih, za njo drve iz ozadja oboroženi meščani s puškami, prav po nje pa se repenči mlad pobit s pištolo. Slika je zelo slavna in zelo imenitna.

Meni ni bila všeč. Ne zaradi slikarje, bog ne daj! Slika je, kakor rečeno, zelo slavna in zelo imenitna in sploh kar se slikarje tiče — čast komur čast!

Gre za zamisel. Jaz sem si namreč predstavljal svobodo popolnoma drugače: Ne tako s pištolarji, puškami in mrlji! Ne, ne! To je vse prehodilo! Vse zadevo sem si zamislil bolj prijazno, komodno, po domače. Tista ženska na podobi, ki naj bi bila svoboda, je kljub zanimivim grudi vse preveč resna in huda — nima nič tiste hudomušnosti in veselosti, ki spada k taki stvari!

Seve — tako si zopet nisem mislil svobode, kakor tisti humorist o prevratu! Možak je kradel kakor srača, pa so ga prijeli žandarji in pripeljali sodniku na sodno. Gospod sodnik ga je zašil za tri mesece junak pa je ranjen v svojih svobodoljubnih čustvih vzkljnil: »Tak, to naj bo svoboda?! Na tako svobodo se jaz — dovolite — poživim!«

Tako — seve — spet ne gre! Toda, kar

se mene tiče, trdim, da je bilo zmeraj kaj vselega in vzpodbudnega vmes, kadar je šlo za svobodo.

N. pr. se spominjam svojega prvega poteta v omenjeni pojmi. Od domačih sem si v potu obraza izprosil počitnice v letovišču, ki je bilo kar precej blizu fronte in so včasih padale med drugimi padavinami tudi bombe. Pet dni! Pa sem omenjeni pojmi raztegnil in zopet raztegnil, tako da so me dobili domov po štirih tednih na podlagi brzojavke. Dobil sem cime-arst — štirinajst dni. O groza — moja svoboda! Izlekel sem iz omare svojo flobertko in pričel pisati poslovlno pismo. »Ker s'e mi vzeli svobodo, ste mi vzeli življenje.« Slučajno je stopil oče v sobo, videl je situac

ŽENA V SODOBNEM SVETU

Nekdaj kavalirstvo — dostojnost danes

V pretekli dobi je bila žena na eni strani popolnoma sužnja moža, popolnoma odvisna od njega v vsakem pogledu, na drugi strani pa je bila deležna prednosti, neke vrste poveljevanja, ki je mejilo skoro na obojevanje. Ta dvojna mera se je pri čela uveljavljati že zelo zgodaj, s prvim nastopom romantične ljubezni, ki se je najprej pojavila pri Grkih v višjih družinskih plasteh. Nedvomno je pri njih rodila romantična ljubezen veliki smisel za telesno lepoto in popolnost. Toda predmet te ljubezni ni bila zakonska žena, ki je živeča v svojem domu popolnoma ločena od zunanjega sveta. Dočim se je mož izobraževal ter stremel za dosego najvišje telesne in duhovne kulture, je bila njegova zakonita žena nevedna, kajti deležna ni bila nikake izobrazbe. Zato je umevno, da ni mogla možu vcepiti globljega, trajnega nagnjenja. Njegovo obojevanje je veljalo heteri, ki je v nasprotju z zakonito ženo združevala telesno lepoto z visoko izobrazbo, spretnostjo v nastopanju ter smislom za umetnost. Ta žena je predstavljala za tedanje može ideal svobodne in njemu enakopravne ženskosti.

Sociološka raziskavanja pričajo o pojavih romantične ljubezni tudi pri drugih narodih starega veka, pri Rimljanih, Judih, Indih, Egipčanih, Kitajcih in Japoncih. Povsod pa so veljali izlivi te ljubezni prostetiki, ne pa zakonski ženi.

Romantična ljubezen v prvotni obliki, odnosno v njenem prvem pojavu je izginjla, ko so se uveljavili asketski nauki krščanstva katero je smatralo spolno udejstvovanje kot nekaj nezakonskega, ženo pa kot grešno in manjvredno bitje. Toda kljub temu naziraju se je v dobi, ko je krščanstvo najbolj cvetelo, to je v srednjem veku, zopet začela uveljavljati romantična ljubezen, ki jo je tedanje plebsno gojiilo do najubnejšega razcveta. Često je pomnilo središče misli in želja in dejanj vitezov, duhovnikov, kraljev papežev. Toda tudi ta ljubezen, ki je mejila na obojevanje ni veljala nevesti, niti zakonski ženi temveč skoro vedno tuji ženi, ženi drugega.

Glasnika romantične ljubezni, kakor se pojmuje v splošnem danes, pa sta Dante in Petrarca. Njuna in mnogih drugih pisateljev dela tedanje romantične dobe pričajo o obliki, v kateri je prišla tedaj ljubezen do izraza ter obče o tedanjem pojmovanju ljubezenskega odnosa med ženo in možem.

Iz teh oblik pretekle dobe v erotičnem odnosu med spoloma se je razvilo poznejše tako imenovano kavalirstvo, ki prihaja do izraza isto tako pod vplivom svoje dobe.

Ko je nestopilo meščanstvo, je izkušalo spravi vse življenje v službo osebnih, materialnih koristi. Romantiko je preziralo kot peno, ki se jo lahko pogreša. Henrik Mann pravi: »Čelo spol bi ukenilo meščanstvo v meje koristnega, če bi bilo mogoče. V resnici pa se je spol oprčil tedi spon in je šel svoja pota, ko pač niso bila pota meščanskega človeka, kakor se je kazal v javnosti, ki je zahtevala predvsem videz dobrega imena, morale, strogega ravnanja po običajih.« Tako je spadalo k dobri vzgoji pravega meščana, da je razločeval ljubezen kot romantično sentimentalnost ter ljubezen kot zvezo dveh trgovskih hiš. In zopet vidimo moža — kakor v pretekli dobi — da prinaša resnične izraze viteštva, kavalirstva, ki izvirajo iz notranje nagnjenosti, ženi, ki ni njegova zakonska družica. Nasproti tej varuje le družabne

oblike, ki prav pogosto zakrivajo notranjo hladnost, morda celo odpor. Morda so te družabne oblike prav tako skrbno gojili, da so čuvali videz, kajti meščano gre predvsem za videz; to nam potrjuje zlasti vsa danes priznana javna morala. Tudi kavalirstvo v običajnem smislu besede je le nekaj zunanjega navideznega, ki nima s pravo srčno kulturo prav ničesar skupnega.

Kavalirstvo v običajnem smislu pomenja predvsem izbrano obnašanje napram ženski. Ženska je treba dati prednost pri vsaki priliki: pri vstopu, pri izhodu; treba ji je pomagati obleči in sleči plašč, če ji kaj na tla pade, pobrati, v javnem prostoru napraviti prostor, posajati jo na odličnejše mesto, dobro poročeno titulirati z milostivo in ji poljubiti roko itd. Skratka: žena je imela povsod prednost in večina se je z zadovoljstvom senčila pod temi izrazi moške naklonjenosti. Le malo se jih je zavedalo, kajti ničeve so te prednosti, kako poudarjajo njeno fizično in duševno inferiornost ter so vobče le slabo nadomestilo za družabno enakopravnost.

Nova doba je razkrinkala to lažno kavalirstvo. Žena, ki je bila še večeraj »ugledna dama«, soprega podjetnika, ki se ji je vse klanjalo, postane čez noč deklarasana. Mož umre ter ji zapusti kup dolgovi, ali pa se celo ustrel, ker je moral napovedati bankrot. Žena se obrne na prijateljice svojega moža po pomoč: saj so bili napram njej teko kavalirski! Toda kakšna izprememba, sprejme jo hladno, tuji obraz, ki jo odpravi kot kakoga slugo. Če je lepa, tedaj se še pokaže »kavalir«, toda samo z nekimi pogoji. Zelo neprijetno se razgalja kavalirstvo tudi tedaj, kadar se moški in ženska potegujeta za isto službeno mesto. Tedaj se uveljavlja manira komelec in nič drugega. — Hudo preizkušnjo morajo prestati »kavalirji« tudi tedaj, kadar pridejo v družbo z žensko — četudi z enako izobrazbo — ki je v nižji kategoriji, kakor so sami, ali celo, ki jim je podrejena v službi. Najraši jo prezre in se obnašajo kavalirsko nasproti možu. 20 let mlajši soprog enakovrednega tvariša; ta je družabno na isti stopnji kakor so sami, in jih ne moti niti nivo duševnih nivo. Takih primerov je danes vse polno, ko se tepo stare družabne oblike z novim življenjem, ki kategorizno zahteva tudi izpremembo forme.

Danes se je žena gospodarsko osamosvojila ter zahteva zase iste pravice, kakor jih ima mož, a tudi iste dolžnosti. Žena hoče snmo, da jo priznajo kot polnovrednega človeka, da ravnajo z njo kakor s človekom. Res je, da se danes nove življenjske oblike snujejo komaj v prvih obrisih, da se niti moški niti ženske še niso znašli in orijentirali. Zato zapadajo vedno znova v storo miselnost, ki se je mnogi že ne morejo otrresti.

Glede na današnji položaj žene, zlasti pa glede na njeno stremenje po enakopravnosti bi se moralo uveljaviti pravilo, naj se obnaša moški napram ženski tako, kakor se obnaša dobro vzgojen, resnično kulturni človek napram sočloveku; žena pa seveda napram moškemu isto tako; to se pravi dostojno v vsakem pogledu in nič več in nič manj. Dostojen je lahko tudi »predstavljen« napram podrejeni osebi podobnega spola. To velja za vsako priliko, bodisi v tramvaju, na cesti, pri družabnih sestankih. Poseben obzir je umesten šele tedaj, kjer pride v poštev pomanjkanje telesne moči. Tu pa ne jemlje v obzir samo moški ženske ampak tudi ženska starega človeka vobče. Tudi glede izražanja, glede izmenjav mnenj bi moralo veljati med moškimi in med ženskami pravilo: dostojnost, toda ne navidezno, temveč iskreno, kajti samo iskrena dostojnost

je zunanji izraz resnične notranje kulture.

Prebujenje kitajske žene

Eden glavnih znakov resnične kulturnosti kakoga naroda je v tem, da so kolikor toliko izobražene tudi nižje plasti prebivalstva, zlasti kmetje in delavci. V tem se zapadnoevropski narodi temeljito razlikujejo od vzhodnih narodov. Dočim je pri prvih neprisotnost le redek pojav ter so med posedeliskim ljudstvom razširjeni strokovni in prosvetni listi ter vse naprave, ki skrbje za stike s kulturnimi središči, je pri vzhodnih narodih izobrazba še danes veča ali manj last privilegiranih plasti naroda. Kakor znano, dela izjemo v tem posleu edinega Rusija.

Med zatirane in zapostavljane pri vzhodnih narodih spada za zlasti žena, in sicer ne samo žena iz nižjih plasti, temveč žena iz vseh slojev. Šele zadnja desetletja je možna val socijalnega in ženskega gibanja vzbudil nekaj žen tudi pri teh narodih, tako da poleg ženi, ki so popolni analfabeti najdemo tudi visoko izobražene žene — značilen znak vsah manj kulturnih narodov. Med te narode spada tudi Kitajsko.

Nedavno je potovala znana nemška žurnalistka in feministka po Kitajskem, kjer je za zanimanjem opazovala ženski razvoj. Naletela je na visoko izobražene Kitajke, ki se uspešno udeležujejo kot zdravnice, profesorice, celo kot žurnaliste. Poleg teh pa je našla žene iz boljših in srednjih družin, ki so bile popolne analfabete ter do skrajnosti nevedne v vsakem pogledu. Še danes, ko gre stremenje naprednejših krogov za tem, da postane izobrazba snloha ljudska last, je samo v eni provinci upeljana šolska obveznost, povsod drugod je pa izobrazba otrok prepuščena samovolji staršev, kakor je bilo to že vedno na Kitajskem. Sinove iz gornjih in srednjih družinskih plasti so navadno pustili njih starš, primerno izobraziti, hčerke pa so bile mnogo bolj poredkoma detežne toliko izobrazbe, da so znale čitati in pisati. Zato se je vedno našlo med Kitajkami tudi načitane žene, ali bolje: natrane z romani: v znastveno literaturo se te žene niso ukvarjale, ker to za ženo ni primerno po stari kitajski miselnosti. To miselnost so nekotliko prekravili najprej tuji raznih narodnosti, zlasti pa Amerikanci, ki so začeli graditi tudi za žene šole vseh vrst. Polagoma so jim začeli slediti tudi Kitajci. Nova generacija zahteva izobrazbo tudi za nižje ljudske plasti, zato grade zlasti osnovne šole. Žene se trumoma posvečajo učiteljskemu poklopu. Po ameriskem zgledu posvečajo veliko pažnje tudi snovanju otroških vrtec, ki jih vodijo žene.

Na Kitajskem je še vedno zakonito priznana poligamija (mnogozenstvo). Prvi ženi izkazujejo upostanje čime čast, ki je pri nas ni deležna nobena mati in gosposinja. Vse žene stanujejo v »Yannan«, to je v kompleksu hiš, ki so precej ločene druga od druge, tako, da se lahko izognejo medsebojnih stikov, zlasti stika s prvo ženo. Če je prva žena naklonjena postranski ženi, se smejo njih otroci igrati z njenimi Intelektuali in kristjani se zadržujejo z eno ženo in ne jemljejo nikdar postranskih ženi, može iz nižjih plasti jih pa po več preživljati ne morejo.

Zanimivo je tudi to, da obstoja že 23 let zakon proti pomanjševanju in pakovanju žensk nos, a se le polagoma uveljavlja zlasti pri mlajši generaciji. Samo pri najrevnejših poljskih delavkah so že vedno pustili noge nepokvarjene. Posebno velike zasluge za kulturni povig kitajske žene ima znameniti kitajski

revolucionar in reformator Sun Yatsen, ki ga imenuje kitajsko ljudstvo »očeta domovine«. Njegovo glavno načelo je bilo priboriti posamezniku in državi popolno prostost, to se pravi osvooboditi posameznika in državo od izkoriščanja. Propagiral je socialno enakopravnost vseh ljudi in pravico ljudstva, da vlada neposredno. S svojimi pristaši je vrgel dinastijo Mandžu in ustvaril kitajsko republiko. Umrl je l. 1925.

Umevno je, da mora biti mož s takimi načeli iskren pristaš resnične ženske enakopravnosti, brez katere ni socialne enakosti, katero je propagiral on. Zahteval je za ženo isto izobrazbo kakor za moža, uverjen, da so tudi nje dane od prirode enake sposobnosti kot možu. O tem se je tudi osebno prepričal, ko je našel v svoji tajnici najspodobnejšo sodelavko, ki je razumevala njegove ideje v vsej globini ter ga z največjo požrtvovalnostjo podpirala v njegovem stremeljenju. Tudi potem, ko jo je vzel za ženo, je ostala njegova sodelavka in tovarišica v najlepšem smislu besede. Po njegovi smrti je bila najsveteljša njena naloga, da je propagirala njegove ideje med ženami.

Politična naloga žene. Žena pomenja za politiko bodočnost veliko upanje samo tedaj, če bo ostala zvesta svojemu lastnemu bistvu. Če velja danes kot najbolj laskavo za ženo, ki se politično udeležuje, priznanje, da »delo moško politiko«, je s tem naznačena samo velika nevarnost. Med vojni je prišel iz Indije klic: »Politika Evrope mora postati bolj človeška«. Ta klic moramo razširiti: »svetovna politika mora postati bolj človeška.« Za to je pa potrebno, da se politična nasloni na celotno človeško bistvo, torej na srečno in tezo moškega in ženskega bistva. Razum in srce morata voditi politiko. Samo razum, ki ga vodi srce, more obvarovati narode pred samoponizanjem, v katero jih je zavedla politika preteklosti. To bo naloga žen, ko bodo odrasle pubertetni dobi svojega političnega udejstvovanja. Upamo, da jo bodo izvedle. (Iz »Neue Erziehungs«).

Službena sigurnost poročene žene se ma-
Je. Berlinski občinski svet je sklenil, naj se takoj odpuste iz službe vse učiteljice, ki so poročene z uradniki.

Žene piloti. V Zedinjenih državah je 17.608 pilotov, med njimi je 512 žen.

Brezposelnost med služkinjami čedalje bolj narašča. Gospodinje se omejujejo s tem, da odpustajo služkinje in delajo same ali pa dobivajo hrano iz skupnih kuhinj. To se čuti že tudi pri nas, vendar ne v toliki meri kakor v Nemčiji, kjer je bilo že lanko leto samo v Berlinu 12.000 brezposelnih služkinj.

Iz akvaristove torbe

0 zaščiti barvi in o blistavca

Juzrovpadna kotlina ljubljanskega polja je za akvariste dokaj zanimiva. Dasi je precej padeh nivo Ljubljaniče zaradi polglobitve Grubarjevega kanala, je vendar ostalo v mnogih jarkih in jamciah še dovolj vode, da se jo ohranila barska fauna in flora. To velja posebno za zapadni del barja, kjer priteka iz podnožjev hribov dovolj vode, ki v obliki večjih ali manjših potokov hrani našo Ljubljaničo. Posebno bogat je Črni potok, ki teče tik vzhodnega podnožja Simeh Goric in se izliva v jugozapadni smeri v Ljubljaničo. Ker je izvirni del posebno spomladi precej globok, je tu pravo nahajališče ikrišč razmolikih ribic. Zarod ostane deloma v potoku, a v avgustu opazimo nič koliko malih ribic, ki plavajo tik pod gladino, da bi ušle požrešnim čeljustim odraslim rib roparic in neroparic

Človek bi mislil, da so trume malih ribic ravno tik pod gladino vidljive za večje ribe, ki plavajo pod njimi. Temu pa ni tako. Ribe v vodi sploh ne vidijo daleč, poleg tega jih je za priroda, mati modrosti, obdarila z zaščitno barvo na trebuhu in na dolnji strani bokov. Ta barva je belkasta. Ko se odbijajo svetlobni žarki na njej, ne morejo opaziti velike ribe malih ribic tik pod gladino, ker se ne razlikujejo od sminoga neba, zadnjič sem opazoval v barju mlađe, 3 cm dolge ostrice, ki so plavale pod jato par macednih ribic. Ostriži jih niso videli. Ko so pa nekatero ribico pripravilo nižje, so jih s strani takoj opazili in požgnili. Ker govornimo ravno o ostrici, naj omenim še to, da nisem v ribogojnici nikdar opazil ostriza, ki bi se lotil ribic od spodaj. Če se pa manjše ribice podajajo nižje, jih seveda takoj zagleda. Zanimivo je, da jih ne napade s strani, temveč se pada nad ribico, odkoder sune nanjo od zgoraj ter jo zagrabl na glavi.

Ali tudi proti sovražnikom nad vodo in v vodi je zaščitila mati priroda ribice s posebnimi zaščitnimi barvami, ki se prilagodio okolici. Težko bo našla ribica roparica podusta, čimkijo, polčača, babcico, glavčica itd. na dnu, ker od zgoraj pogledano, se v ničemer ne razlikujejo od dna. Za začetnike, ki akvarizirajo v prirodi, je v prvih dneh zelo težavno videti ribice, dasi je gladina, rekel bi, pokrita z ribicami. Še težje jim bo razlikovati razne talne ribice. Ako se pa v teku par mesecev počasi privadijo, razlikujejo vse podrobnosti.

V Črnem potoku, ki sem ga v uvodu omenil, vidimo poleg vsakdanjih, ali nič manj zanimivih ribic, tudi androge in redečerepeke, ki s svojimi rdečimi plavutimi povečujejo pestrost barv. Da je Črni potok neke vrste zbiralnišče vseh ribic, nam dokazujejo ogromne jate ribic na izlivnem delu. Med njimi so tudi ostrizi, ščuke in sulci, ki se stalno zaganjajo v mimo plavajoče jate ribic. Pri tej priliki se poženejo napadene jate tik čez gladino in padejo s pluskom nazaj. V vsakih 10 do 15 sekundah je čisto še pogosteje, sem slišal pluskanje in videl cele jate ribic, dvigajočih se nad vodo.

Izletniku, ki bi akvariziral okoli Vrhničke, priporočam, da si ogleda Črni potok od izliva v Ljubljaničo, do mesta, kjer se križa s Tržaško cesto.

Sedaj nekaj o blistavcu (Telestes Agassizii Heck — der Strömer), ki spada zaradi svoje živahnosti in lepe barve tudi v naše domače ribogojnice. Na prvi pogled je podoban malemu klemu in klemčju, ki imata trdi valjast in podolgovat život. Poudarjam ponovno, da je pri malih ribicah težko dohčiti vrsto na prvi pogled, ker še nimajo ribice vseh karakterističnih znakov odraslih ribic. Blistavca spoznamo po tem, da mu je gobček podstojen, na hrptu je sivkast, boki so pa srebrno beli. Vzdož sredine vidimo vijoličast pas na temni podlagi. Pobočna linija je kovinasto rumena. Hrbtna mrepa plavut stiva sivi, ostale plavuti pa so brezbarvne. Pri odraslih ribicah so koreniti plavuti rumeni. Blistavci so radi v bistrejših, hladnejših vodah s peščeniim dnom. V gorenjskih potokih jih opazimo često, zmeraj v družbi vrstnikov. Ker blistavec ni izbirčen glede hrane in ker ljubi hladnejšo vodo, je za naše morzloveke akvarije kakor ustvarjen. O. S.

MALI OGLASI

Službo dabi
Vsaka beseda 50 par; za danje naslova ali za sifro pa 5 Din. (1)

Trg. pomočnico
3 kavelje 15-30.000 Din, dobro izurjeno in specializirani trgovini, sprejem. — 1. septembrom. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Dobra služba«. 3197-1

2 čevljarska pomočnika
dobro izurjena in šivanem in kontesnem delu, ter 2 za zbita delu sprejne takej Andrej Černiček, čevljarsstvo v Kranju. 3207-1

Boljši obrtnik
srednjih let, posebnik v lepem kraju, išče vstopno in vardno gospodinjno, ki je zmožna vsaj 30.000 Din kavelje. Pisemne ponudbe s sliko na oglaš. oddelku »Jutra« pod sifro »Zadovoljno življenje«. 3194-1

Delavce
za plostenje nogavice in druge pitone robe na 7-letni stroji, sprejem. — Sijestra Kravec, Peljavecjev trg 12, Zagreb. 32030-1

Strojarski pomočnik
majši, dobi delo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 3207-1

Prodajalko
sprejemem takoj v trgovini mešanega blaga na dobiži začetno v delovne. — Vidna mera dobra računarska, pridna in poštena. Ponudbe z zahtevno pletje na oglašni oddelku »Jutra« pod »Nastop 1. septembra«. 32095-1

Krepkega praktkanta
z nekaj znanja pri klavlju živine, sprejme takoj v družinski farmi šivilj plemenite kočuhine v Skofljici pri Ljubljani. 32222-1

Natakarico
zročno nemščine in ortohrvaščine, z majhnomo kavelji, ki bi opravljala tudi manjša dela, prijazen in čedno sprejemem. Hotel Trilav, Bohinjka Bistrica. 32157-1

Pomočnice
dobro izurjene, za fino delo sprejme modni stitje kamova ševar, Koroški ulica 20. 32333-1

Mesar, pomočnika
in prekaljevalca, dobrega delavca sprejme v takoj Janko Barič, mesar, Toplice-Zagorje. 32382-1

Korespondentinja
s perfektnim znanjem slovenske in nemške stonografije ter stroje-pisnja, popolnoma samostojnega dela zmožna moč, sprejme večje tovarniške in posodjetje v Ljubljani. Naslov v oglaš. odd. »Jutra«. 32302-1

Dekle
iščem, ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela. Nastop takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 32287-1

Vajenci ke
ki je dobra računarska in z delovne, sprejemem. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Nastop 1. septembra«. 32095-1

Vajenca
za kamoseško obrt sprejme takoj Karol Novak, kamoseški mojster v št. Vidu nad Ljubljano. — Oskoba v hiši. 31938-44

Učenko
ki je dobra računarska in z delovne, sprejemem. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Nastop 1. septembra«. 32095-1

Učenca
poslušni staršev, ki ima vsaj dva razreda matematike, sprejme Ivan Traun, trgovina z mešanim blagom, Ptajška gora. 32065-44

Pridno vajenko
sprejme takoj boljša šivilja. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 31840-1

Učenko
inteligentno, vedno, za življenje oblik. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 32340-44

Učenca
sprajem v vojo trgovini s mešanim in manufakturnim blagom. Ponudbe s sliko pod sifro »Sodestrem. Šole na oglaš. oddelku »Jutra«. 32109-44

Motorno kolo AJS
s priklopo, 1000 kub. cm. prodam. Franjo Kurnovar, Sv. Križ, Ljubljana. 32155-10

Prodajalko
Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za danje naslova ali za sifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 1 mer; za danje naslova ali za sifro pa 3 Din. (6)

Čevlji »Tempo« na obroke
Ljubljana, Gledališka ulica št. 4 (nasproti opere) 23001-6

Gramofon. plošče
od 15 Din — kakor tudi gramofone
od 300 Din prodaja »Stager«, Aleksandrova št. 4, prehod »Viktoria« palače. 264-6

Otroški posteljico
bilo, leseno, in mežo predam. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 32300-6

Otroški vozček
polglobek poceni napredaj v Kocenovi ulici št. 13. 32306-6

Kupim
Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za danje naslova ali za sifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za danje naslova ali za sifro pa 3 Din. (7)

Železno pločevino
približno 20.000 kg. 8 do 12 mm debela, v velikih kosih kupim. Ponudbe na elektrarnu Majdič, Kranj. 32201-7

Kapital
Vsaka beseda 1 Din; za danje naslova ali za sifro pa 5 Din. (16)

160.000 Din posojila
iščem od zasebnika proti vključbi na prvo mesto. — Ponudbe na podruž. Jutra na Jencenah pod značko »Varno«. 31806-16

Družabnika
s ali brez sodelovanja, s 300-500.000 Din kapitala iščem za zelo dobičkonosno podjetje. Ponudbe pod sifro »Domača industrija« na oglašni oddelku »Jutra«. 32065-16

Prodam
Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za danje naslova ali za sifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za danje naslova ali za sifro pa 3 Din. (8)

Kolesa
za besodo. Oglasi socialnega značaja po 50 par besoda. Za danje naslova ali za sifro 3 Din, oziroma 5 Din. (8f)

Novo kolo
Din 980 (prej 1950 Din), »Torpedo znanjnim muffnom močno, napredaj. Še par komadov s garancijo. Jutra Aleksandrova cesta št. 4/III 33176-11

Lokali
Vsaka beseda 1 Din; za danje naslova ali za sifro pa 5 Din. (30)

Trgovino
z mešanim blagom v Nižnji Ljubljani ugodno odar. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Takoj«. 32105-10

Delavnico
za ključavničarsko obrt s stanovanjem išče obrtnik brez otrok. Naslov v oglaš. odd. »Jutra«. 32139-19

Lokal
primeren za poljudno stroko (sivemsi sprejmo), v prometni ulici oddam s 1. septembrom. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 32381-19

Špecerij. trgovino
z mešanim blagom ter trafiko s pripadajočimi pritliklami in sep. stanovanjem na najlepši ljubljanskega predmestja takoj oddam Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Takoj ugodno«. 32258-19

Lokal v Mariboru
pripraven za vsako malo obrt. oddam. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 32347-19

Lokal
s stanovanjem, am samo stanovanje, pripravno za čevljarsko obrt. iščem v okolici Celja ali v Petrovih. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod sifro »Točen plačnik«. 32063-10

Lokal
s investarjem, za manufakturno trgovino, v sredini Ljubljane oddam takoj ali pomeje. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod sifro »Lokal«. 31929-19

Enosob. stanovanje
takoj oddam. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod »Center 35«. 32306-31

Stanovanje
dveh zračnih rib, kuhinje in pritlikni sredi mesta ali poleg ceste zelektrize — iščem za takoj. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod sifro »Državni uradnik«. 32376-21a

Dijakinja
sprejemem v centru v vso okrobo. Stari trg 3/1. 32179-32

Dve dijakini
sprejme učiteljica v dobro in vedno okrobo v Čevljarski ulici št. 2-III (poleg Jurčičevega trga). 32254-22

2 dijaka ali dijakini
event. tudi tri iz boljših družin sprejemem s okrobo in zajtrkom, ali po dogovoru s hrano na stanovanje v veliko, solneno, čisto in mirno, separirano sobo, le strelaj oddaljeno od avtorize in obrtne kole. Na željo nemška konverzacija. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra« ali pa pisat listotja pod značko »Mir in čistoča«. 32278-32

Dijakinja
sprejemem na stanovanje v vso okrobo. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 32246-32

Dijaka
sprejemem v lepo in parkirano sobo s električno razsvetljavo. Dobra okroba, na zahtovo fina domačih hrana. Cena solidna. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 31885-32

Parcelo
krasno, slavno, vgalno, 500 m² ob Dumiški cesti, nasproti Sv. Kristofa, prodam. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »300 m²«. 32116-20

Majhno posestvo
v bližini Kranja prodam po zelo ugodni cenli. Podrobne informacije daje Franc Šajnvar, Gorenje. 32239-20

Stanovanje
odda
Vsaka beseda 1 Din; za danje naslova ali za sifro pa 5 Din. (24)

Trisob. stanovanje
v bližini banke uprave oddam. Ponudbe na oglaš. oddelku »Jutra« pod sifro »Udobno«. 31945-31

Dvosob. stanovanje
s kopeleco, sobo za služkinjo in pritliklami oddam za november v Slovenski ulici 19. Beograd. 32016-31

Sostanovalko
sprejemem. — Naslov v oglaš. odd. »Jutra«. 32137-1

Opremljeno sobo
s postelj. vhodom in električnim odlam na Starcm trgu št. 11/II. 32373-32

Sostanovalko
sprejemem. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 32225-32

Opremljeno sobo
zračno in mirno, s posebnim vhodom, s elektriko in parkirano, par sto korakov oddaljeno od Zvezde oddam z zajtrkom s 1. septembrom dvema stalnima gospodoma Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 32277-32

Sobo z 2 posteljama
veliko, lepo, mirno, čisto in solneno, s posebnim vhodom, elektriko in parkirano, par sto korakov oddaljeno od Zvezde oddam z zajtrkom s 1. septembrom dvema stalnima gospodoma Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 32277-32

Telefon 2059
PREMOG suha drva
POGAČNIK
Bohoričeva ulica št. 5

ARRH. VIDIC JOSIP, Ljubljana VII
(SISKA), Celovška cesta št. 80

TEHNIČNA PISARNA
Načrti, proračuni, skice za vse vrste zgradb in notranje opremo, preskrba parcel-stavbišč, nadzorstvo zgradb in parcelacije zemljišč i. t. d. 258

Ljubljana

Jugografska

Sr. Petra našip šte. 23
Telefon 2495